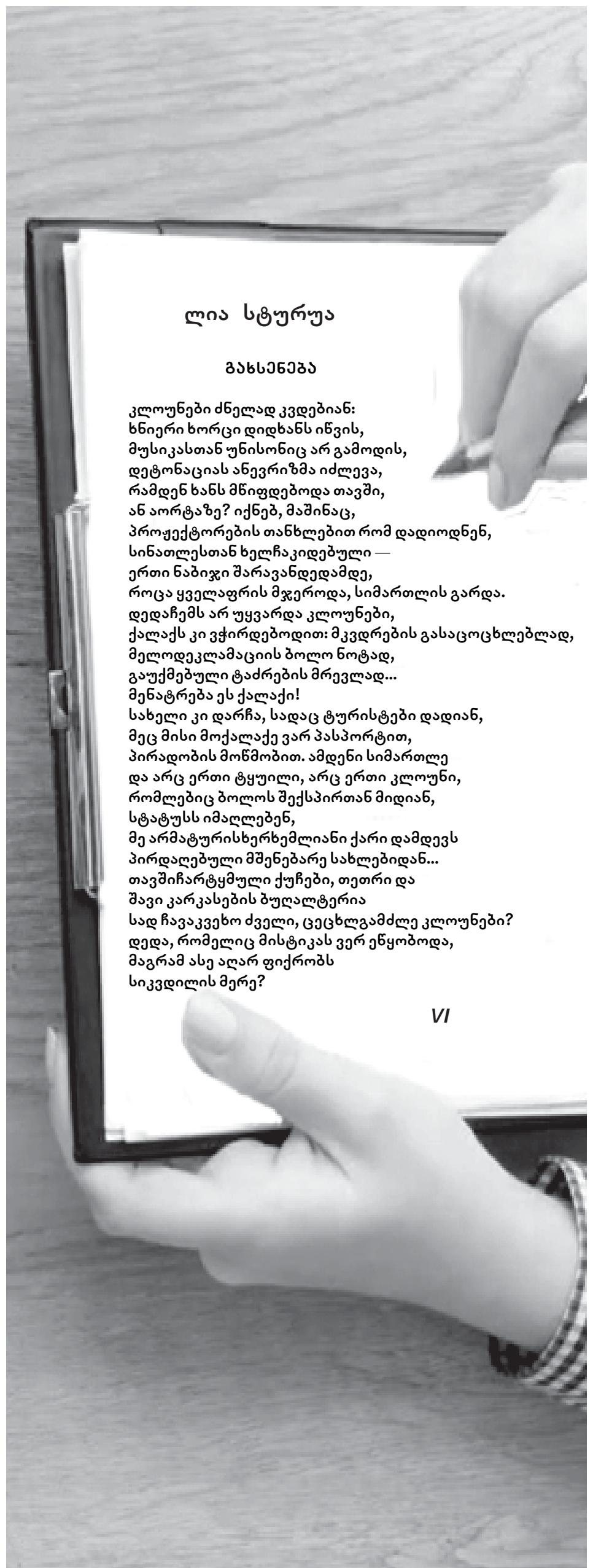
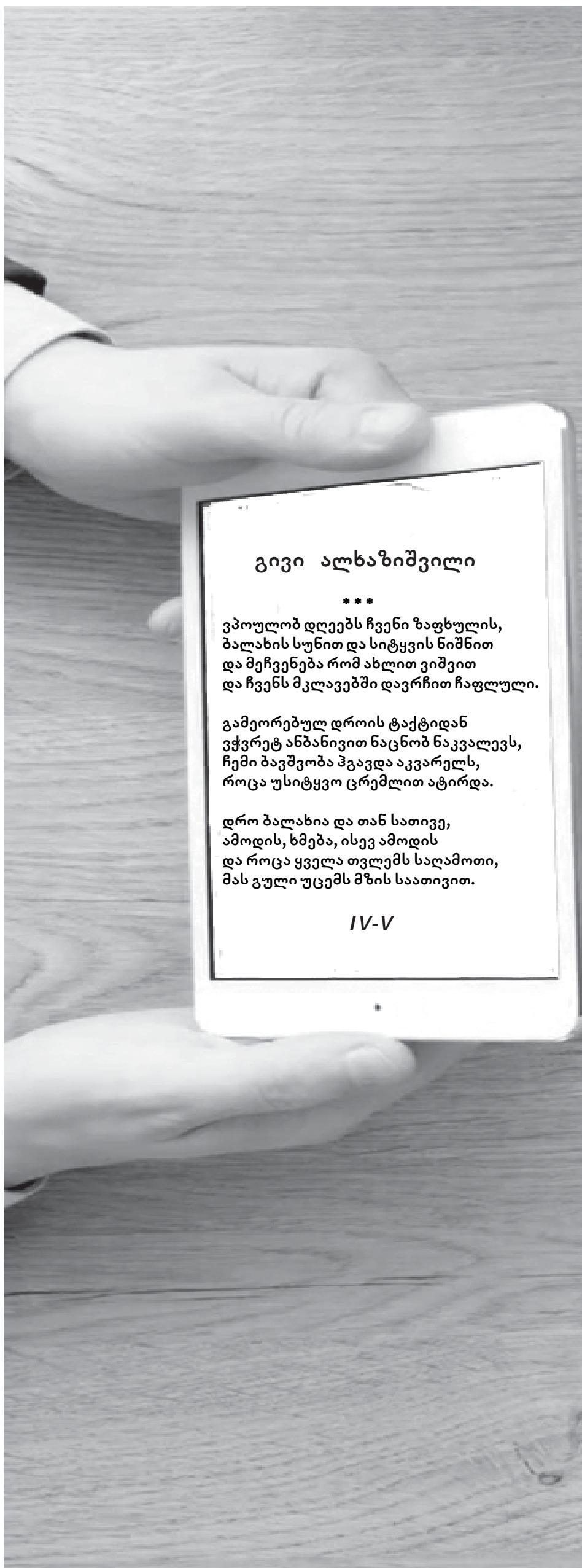

ლიტერატურული განეტი

№23(207) 8 - 21 დეკემბერი 2017

გამოცემის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

ლია სტურუა

გახსენება

კლოუნები ძნელად კვდებიან:
ხნიერი ხორცი დიღხანს იწვის,
მუსიკასთან უნისონიც არ გამოდის,
დეტონაციას ანევრიზმა იძლევა,
რამდენ ხანს მწიფდებოდა თავში,
ან აორტაზე? იქნებ, მაშინაც,
პროექტორების თანხლებით რომ დადიოდნენ,
სინათლესთან ხელჩაკიდებული —
ერთი ნაბიჯი შარავანდედამდე,
როცა ყველაფრის მჯეროდა, სიმართლის გარდა.
დედაჩემს არ უყვარდა კლოუნები,
ქალაქს კი ვჭირდებოდით: მკვდრების გასაცოცხლებლად,
მელოდიეკლამაციის ბოლო ნოტად,
გაუქმებული ტაძრების მრევლად...
მენატრება ეს ქალაქი!
სახელი კი დარჩა, სადაც ტურისტები დადიან,
მეც მისი მოქალაქე ვარ პასპორტით,
პირადობის მონშობით. ამდენი სიმართლე
და არც ერთი ტყუილი, არც ერთი კლოუნი,
რომლებიც ბოლოს შექსპირთან მიდიან,
სტატუსს იმაღლებენ,
მე არმატურისხერხემლიანი ქარი დამდევს
პირდალებული მშენებარე სახლებიდან...
თავშიჩარტყმული ქუჩები, თეთრი და
შავი კარკასების ბუღალტერია
სად ჩავაკვეხო ძველი, ცეცხლგამძლე კლოუნები?
დედა, რომელიც მისტიკას ვერ ენცობოდა,
მაგრამ ასე აღარ ფიქრობს
სიკვდილის მერე?

VI

შამაჩიები მზვერავი იყო. ოლონდ, ჩემ-
გან განსხვავებით, ნამდვილი მზვერავი. მე
კიდევ, ისე რა. უფრო ვუჭრიტინებ, ვიდრე
ვზვერავ. უბრალოდ, სახლში ლია სარკმე-
ლი დაგვრჩა მას მერე, რაც მამა აორთქლ-
და. შემთხვევით მივაგენი ამ სარკმელს.
ლოგინის ქვეშ შეფრენილ ბუმბულს
შეცვევი, რათა ინდიელების მსგავსი თავს-
აბურავი გამეცეთებინა და იქ არ დამხვდა?!
ლია ყოფილა. თავიც კი გამეტეოდა, იმხე-
ლა იყო. არავისთვის მითქვამს. წესით, ეგე-
თი სარკმელი უმაღ უქმდება და ილუქება,
როდესაც მზვერავი ორთქლდება, და ეს
კიდევ, ეყყობა, გამოოჩათ. მეც ნელ-ნელა
ვისნავლე მასში გახედვა და იქით მხარეს
მცხოვრებთა გარჩევა.

წევან ვთქვი, არავისთვის მითქამს-
მეთქი. ვერც ვერავის ვეტყოფდი. ვერ ვლა-
პარაკობ. ზოგადად, ჩვენში, ჩემნაირები
ბევრნი არიან უფრო სწორედ კი, მხოლოდ
ცალკეულთ აქვთ ეგ ნიჭი, ლაპარაკისა. აი,
დედა კი გამართულად ლაპარაკობს. მა-
მას მზევრავობისა არ იყოს, მასაც თავისი
გამორჩეული შესაძლებლობა გააჩნია და
ის დამლაპარაკებელია. მას შეუძლია, სხ-
ვის თავში ფრაზებად დაწყობილი აზრებ-
ის გამოთქმა. ეს ნიჭი ჩვენში ძალიან ფა-
სობს. ამიტომაც, დედა მუდამ დაკავებუ-
ლია და სახლში იშვიათად არის. აბა, სხ-
ვანაირად როგორ იქნება, როდესაც ყვე-
ლას ერთმანეთისთვის ამდენი რამ აქვს
სათქმელი და დამლაპარაკებლები კიდევ
სულ ხელის თითებზე ჩამოსათვლელი არიან. ასე რომ, ძირითადად მარტოვარდ და
დღენიადაგ ღია სარტყელში ჭვრეტით
ვირთობ თავს. ვითომ მცეც მზევრავი ვარ.

მაშინაც ახალი წელი დგებოდა, როდე-
საც მას შევხვდი. იმ წელს, ბევრი გან-
საცდელი დამატყდა თავს და გვარიანად
ავირიე. ალბათ, ამიტომაც გადავწყვიტე,
ყველას და ყველაფერს გავცლოდი, მთაში
წავსულიყავი და იქ შევხვედოდი ახალ
წელს. ჩვენს საგვარეულო სანადირო სახ-
ლში. თანაც, ოჯახში ერთგვარი ტრადიცია
გვქონდა და ახალ წელს შინ არასდროს
ვწვდებოდით. ზუსტად ვიცოდი, რომ იქ
ჩემსა და ჯიხების გარდა არავინ იქნებო-
და. ჰო, კიდევ, ალბათ, არნივები იფ-
რენდნენ ჩვენს თავზე. მეც ზუსტად ეგ მინ-
დოდა. თოფი არ წამილია, რაფგან სროლის
სასიათზე არ ვიყავი. სამანქანო გზიდან
ოთხი საათის სავალ მანძილზე იყო. რატომ-
ლაც, ასე მახსოვდა, თუმცა მოვტყუდი,
რაფგან ზამთარში იქ არასდროს ვყოფლი-
ვარ. წელამდე თოვლის ტკეპნა მომინია. მაინც
არ დავწერდი. ერთი პირი ისიც ვი-
ფიქრე, რომ ვერც კი მივატანდი ქოხამდე.
დავსველდი და გაიყინე. თითებს ვერც
ფეხზე ვგრძნობდი და ვეღარც ხელზე. და
ალბათ, ის წყენა და ჯავრი რომ არა,
რომელსაც გულით დაგატარებდი, კარგა
ხნის მიძინებულიც ვიწერებოდი თოვლის ამ
სპეციაკი საფარველის ქვეშ. მაგრამ, არა.
ცხოვრების უსამართლობის განცდა მახრ-
ჩიბდა და ფეხებიც მექანიკურად მიიწევდ-
ნენ სულ წინ და წინ.

* * *

ჯერ ბევრს ვერაფერს ვიტყვი სარკმლის მიღმა მცხოვრებთა შესახებ, რადგან ჩეგნგან ძალზე გასხვავდებიან და მიჭირს მათი მკაფიოდ გარჩევა. აი, ამ, ბუმბულებიანი ინდიელის თავისაბურავის გაკეთებაც სწორედ მას შემდეგ გადავწყვიტე, რაც მამას მონაყოლზე დავიწყე ფიქრი. აյ ეგვიპტი რამ არავის არასდროს ჰქონია. მე კი ძალიან მომენტა, როდესაც წარმოვიდგინე, როგორი უნდა ყოფილიყო. ბალიშიც კი დავშალე მის გასაკეთებლად და ერთი სული მქონდა, მამასთვის მეჩვენებინა ჩემი ხელნაკეთი, თუმცა ვერ მოვასნარი. საერთოდ, მამა ბევრ საოცარ ამბაქს მიყვებოდა სარკმლის მიღმა ბინადართა შესახებ. იღონდ ეს ჩევენი საიდუმლო იყო. დედასაც კი არ ვეუბნებოდით ამის შესახებ. თვით სარკმლისა და მზევრავების არსებობაც კი არ იცოდა ბევრმა და იქაური ამბების აქ მოყოლა კიდევ კარგს არაფერს მოიტანდა. ჩევენში კი, რასაც სიკეთე არ მოაქეს, ის არც არსებობს. და იცით, მამა როგორ მიყვებოდა ამ ამბებს? მძინარე დედის მემვეობით. დედას როცა სძინავს, გონება მაინც უმუშავებს და შესაბამისად, თავისდაუნებურად, ძილშიც შეუძლია ლაპარაკი. ზედმინევნით გადმოსცემს იმ აზრებს, რასაც მის გვერდით მდგომი,

გიორგი შერვაშიძე

სარპელიძე

სარპენტინი

զըրացտա մոյաշնորհյեծի գաելացան. գանձ
սակառտությունու պահա-հիշեցնենու դաշուլ
դուքքեցնու աճամանենու, րոմելուալ
որուց პարալելուրու սամყարու տաճաճար
ժալու ալյմա մեջուկուատ. մամա մեյնեծնեծու
դա, րոմ զցուցեն ժալնից լուրդանու արօսա
ոյնու դա մի սեցա աճաճիշտ զու, զուսաց զցուց
ու նոյնի արա այցտ, ամատու սայրուուցաւ ար
սչյարատ. ալծատ, ամուրումաց, մյաբրարա
ուցացն սամყարու տա պարտությունու գումար
գայլացնելունուսա դա պարտա պարտա
նետու ար ալրցցու նյես. միցցրացնենու դ
մոյաշնորհյեծի մեռուու պարտանետու տա
ուսենենուան դա սուց, ժալնից մշակուատա. մեռ
ուուու პարուսակու մշեցու գումար
չպացած արտու զցուցու մոյաշնորհյեծի գումար
ռոմելուսաւ պառունու յրէյցա դա մոցուրց
ծու զու ապու յցածնեն.

სახლს ადვილად მივაგენი. შესასვლელი ჩახერგილი და გაყინული დამხვდა აქაც კარგად ვიწვალე, რათა შიგ შესვლელშემძლებოდა. ფრჩხილებიდანაც კი სისხლი მდიოდა. მაინც შევალნიე. ისე ჯიტურ მივინევდი წინ, რომ ასეთი მონდომებით ალპათ, ჯანდაბამდე მიმავალ გზასაც კა თავისიუფლად დაგძლევდი. ქოხში ბეჭლოდა. თოვლი სარკემლებამდე ამოსულიყოდა ბინდს გალაცული კლდეების ფერდობებიდან მზის ნარჩენი სხივებიც ამორქა მა. ჯიბის ფარანი ავანთე და თვალი მოვალე იქაურობას. ყველაფერი ზუსტად ისე იყო, როგორც ათი, ოცი წლის და შესაძლებელია საუკუნის წინათაც კი. ბუხარი მაგიდა, სკამი და სპილენძის ღრმა თასით ბუხრის თავზე მდგარ ნავთის ლამპა დავწვდი და შევაჯანჯლარე. სავსე იყო მოუკიდე და არითო, გაჭვარტლული შუშმოვარგე და მაგიდაზე დავდე. იქვე ეყარ მშრალი შეშა და ძეველმანი კონები. ეტყობა, მოსვენება ჩემს წინაპრებს სულ სხვ ვანაირად ესმოდათ, თორემ ერთი ფიცრული ტახტის შეკვრა, არამორი, გაძნელებოდათ. ახლა კი, კუთხეში მიყრილ ტყავების გროვაში გახვევასა და ბუხართა მიათაბას ანთა გახსნი აკანისან.

* * *

მათი, მზევრავისა და მოკავშირის, პირ
ველი შეხვედრა როგორ მოხდა, მამას არ
მოუყოლია, თუმცა გამანდო, თავად
როგორ ხვდებოდა აპოს. ძალზე მარტივი
აღმოჩნდა ეს ყველაფერი. უბრალოდ
ერთსა და იმავე ადგილზე მიღიოდნე
ერთსა და იმავე დროს. შემდგა ასრულებდ
ნენ ასევე ერთსა და იმავე მოქმედებებს დ
კავშირიც მყარდებოდა. ჩვენ სიბრტყე
საკროლ ვაძისა და მწოდომ შრინდშეა სახ

ისეთი ადგილის პოვნა, რომელიც იდენ-
ტური იქნება ერთმანეთისა. სამწუხაროდ,
მამამ ვერც ის მიამბო, როგორ მივიდნენ
იმ დასკვნამდე, რომ ერთმანეთთან შეხვე-
დრა მხოლოდ ასე იყო შესაძლებელი და
არა სხვაგვარად. მგონი, უძრალოდ,
ყოველთვის ასე იყო და ყველა მზვერაგს
ჰქონდა ის ერთადერთი წერტილი, საიდ-
ანაც შესაძლებელი იყო კავშირზე გასვლა.
არადა, ერთხელ ისიც მითხრა, რომ მალე,
შეიძლება, იმათაც შეექმნათ ასეთი სარკ-
მელები და კავშირიც ყოველდღიური და
ორმხრივი გამხდარიყო. სარკმლიდან
სარკმელში. თუმცა, როგორც ხშირ შემთხ-
ვევაში, არც მამინ გვეყო დრო და ვერც ამ
ამბის დასრულება მოასწორო. დედას დღე-
ლამეში მხოლოდ სამი საათი ეძინა და
გულისძილით კი მხოლოდ ერთი. ეს ერთი
საათი კი ისე ილეოდა, რომ ბევრი რამ
სათქმელი მის ბაგეზევე იყინებოდა.

* * *

ხელები ისეთი გათოშილი მქონდა, რომ
ნახევარ საათზე მეტი მოვანდომე ცეცხ-
ლის დანთებას. ასანთის ღერს ვერ
ვიმაგრებდი თითებში. ცეცხლი რომ და-
ვანთე, ცოტათი გავთბი და შევბით ამოვ-
ისუნთქე. სველი ტანისამოსი გავიძრე, ბუხ-
არს მივაფინე და ძეველ ჭინჯებში გავეხვივე.
ალბათ, პაპაჩემის, მისი მამის და ღმერთმა
იცის, კიდევ ვისი ნაქონა რა მეცვა. ფეხის
თითებს მაინც ვერ ვგრძნობდი. ფეხსაც-
მელი გავიძრე. გაყინული წინდა თან გაპყ-
ვა. კანი სულ მთლად გამლურჯებოდა.
კარი გავალე და ძეველი ლანგარი თოვლით
გავაგსე. მერე ცეცხლში შევდგი და წყლად
ვაქციე. ავადულე, გადმოვდგი და ფეხები
შიგ ჩავყარე. მივხვდი, რომ ხორცი დამეწ-
ვა, თუმცა ვერაფერი ვიგრძენი. უბრალ-
ოდ, მუხლს ქვემოთ გავნითლდი და წივე-
ბზე ბალანი გამძვრა. საათს დავხედე.
თორმეტი იყო. გამეღიმა. ნავთის ლამპა
ხრჩილავდა და თვალებს წვავდა. თავიდან
ჭვარტლისა და თვალში მცურავი მუქი
ლაქების ბრალი მეგონა, მაგრამ მერე, კარ-
გად რომ დავაკვირდი, მივხვდი, ისიც ზუს-
ტად ასე, ჩემსავით ტაშტში ფეხებჩაყრილი
იჯდა და მომჩერებოდა. არაფერი უთქვაშის.
ხელი დამადო ხელზე და მისი ფიქრი ვი-
გრძენი.

* * *

აპოსტოლ შესახედრად მამა მთაში მიღილოდა ხოლმე. ეს წელინადში ერთხელ ხდებოდა, ზამთარში. ზუსტად რა დღეს არ ვიცი, რადგან მამა რაღაც სხვა კალენდრით ანგარიშობდა თარიღს, რომელიც სულაც არ ჰგავდა ჩვენში მიღებულს. პირს წმინდად იპარსავდა და თმას წითლად ილებავდა. თან ხუმრობდა, ასე უფრო კარგად მხედავსო. ორი დღის სავალზე იყო ის დათქმული ადგილი. სულ ზევით, მთის წვერზე მდებარეობდა. იქ, სადაც მხოლოდ არნივები და ჯიხვები ბინადრობდნენ. შეხვედრის წერტილები იმდენად იდენტური იყო ერთმანეთისა, რომ მარტივი მოძრაობა-ქედებების შედეგად შრეებს შორის ნაპრალი ჩნდებოდა და სწორედ ამ ნაპრალში იყო შესაძლებელი მათი შეხვედრა. მამა მიყვებოდა, რომ იმ ადგილას ერთი ქვით ნაშენი ქოხი იდგა. ნაშალი კლდის სიპიოთ ნაგები. ქოხში არაფერი იყო, გარდა ბუქრისა, მაგიდისა, სკამისა, ნავთის ლამპისა, ძველმანი ტანისამოსისა და ერთიც სპილენძის დიდი ლანგრისა. მამა ბუხარს ანთებდა. შემდეგ ლანგარს თოვლით ავსებდა და ცეცხლზე აცხელებდა. როცა თოვლი წყლად გადაიქცეოდა და აღუღდებოდა, ლანგარს ძირს, მაგიდასთან დგამდა. თვითონ სკამზე ჯდებოდა, ფეხზე იხდიდა და შიგ ყოფდა. თურმე, აპოც თავისმხრივ იგივეს აკეთებდა. სასაცილოდ უდერს ეს ყველაფერი, მაგრამ შეხვედრა სწორედ ასეთი სახითა და ფორმით ხდებოდა. იჯდა ორივე თავის სამყაროში ტაშტში ფეხებჩაყრილი და როდესაც საათი თორმეტს ჩამოკრავდა, ერთმანეთს ხელაონენ.

* * *

— სამი წელია, გელოდები. — ჩემზე
უფროსი უნდა ყოფილიყო, მაგრამ,
რატომღაც, რაღაცნაირად უფრო მკაფ-
იოდ და ხატოვნად გამოიყურებოდა. შესა-
ძლებელია, ნითელი ფერის თმის ბრალიც
იყო. თითქოს ის ძირითადი გახლდათ და
მე — სათადარიგო.

გივი ალხაზიშვილი

* * *

შემიშფორთხებლად ლამაზია,
თან იმდენად გულში ჩამწვდომი,
რომ გეშინია, უცბად არ გაქრეს,
როგორც მუსიკა,
საიდნიდაც რომ ჩაგესმის
და უნებლენედ აგიყოლიებს;
არსებობს რაღაც,
არარას რომ აღემატება
უცაბედად გაქრობის შიშით.

რომ არ მენახა,
ეს ქვეყანა უფრო მშვიდი იქნებოდა
და ასატანი,
გააგრძელებდა დროც ისევე ჩვეულ დინებას.
ახლა რა ხდება,
თავი მიდევს ეკლის ბალიშზე
და, რა თქმა უნდა, არ მემინება.

მგზავრი

ის მოდის, თითქოს აღმდგარა მკვდრეთით,
მიჰყება ნიაგას მქროლაგს ხმოვნებად
და სიჩუმეში ღულუნი მტრედის
ამხელს სიცოცხლის ორაზროვნებას.

ფანჯრიდან მზერა გამოკრთის ბავშვის
და ამჩნევს: ვიღაც მოდის ბორძიეთ,
იგი, ვინც ეძებს მინათან კავშირს
და გზა გაურბის სადღაც, გორსიქით.

ძველი სურათი, ჩავლილი კადრი,
ამოუხსნელი განცლის წრიალი,
ეს გზა, რომელსაც ვერაფერს ადრი,
დღისა და ღამის ვრცელი წრე არი.

აქ იბადება და აქვე კვდება,
მაგრამ სიცოცხლეს იწყებს ხელახლა,
ვისაც მობეზრდა მინაში ვდება
და ბაგეებზე სიტყვა შეახმა.

მარტის მინიდან ამოსულ ნარცისს
ახსოვს გლახაკი, ბერი, მეაბჯრე,
ბავშვი, რომელმაც დღემდე არ იცის,
მინას იდაყვებს რატომ მიაბჯენს.

და ხელისგულში ჩარგული თავი
შიშობს, რომ სადღაც არ გააპაროს,
იქ, სადაც სივრცე მომწვანო-შავი
მიწის ხელივით იშვერს კვიპაროსს.

* * *

რა უცნაურად მტეხენ დღეს ძვლები,
უქმად ვარ, ისევ იმ ფიქრს ვეძლევი,
რასაც მივყავარ ახლაც აღარსად,
ქრება, რაც უკვე დრომ დაახავსა
და სიკვდილამდე თავის თავს ტკეპის.

კი, მომავალში, აბა, ვნახავ სად —
თანდათანობით გავალ იმ წრიდან,
სადაც უკალოდ დრო ჩაიწიტა.

პილატესავით, პილატესავით —
დროვ, უკვე ხელი დაგიბანია,
ვდგავარ სარკმელთან, თითქოსდა სახლი —
თან სახლი არი, თან გემბანია.

შავი სათვალე და თავზე კეპი,
ვარსებობ, ანუ ერთ ადგილს ვტკეპი.

* * *

შეგროვდნენ წამები,
წუთები,
საათები,
დღეები,
კვირები,
თვეები,
წლები
და გაუდგნენ გზას უცნობი საუკუნისენ..

იციან, რომ ვერ მიაღწევენ,
მაგრამ წინსვლას ვერ დაღატობენ.

არ მესმის, რატომ არის წინსვლა ადგილის ტკეპა?!
ამიტომ არის აპსურდი ახლაც
ალოგიკური ფიქრის სამყარო!!

სამგლოვიარო რიტუალზე აგრძელებს ზრუნვას,
ერთი სული აქვს თვალი მოკრას
შორიახლოს თავის დაკრძალვას,
რომ შეამკის მთაწმინდის კალთა იმ ყვავილებით,
არასოდეს რომ არ გაშლილა.

ისევ გრძელდება
ამპარტავანთა ჩუმი ჭკნობა
და „ნასოსით“ გაბერილთა სწრაფი ჩაფუშვა..

ლმერთო, შეუნდე,
მათ სჯერათ, რომ ფეხს აიდგამენ
და სამოთხეში უდარდელად ისეირნებენ,
უკანაც ისე მოხედავენ, ეძებენ შედეგს,
რომ კიდევ ერთხელ შეავლონ თვალი
სიცოცხლის შემდეგ...

აუცილოებელი

ყველა დღე-ლამეს, რაც კი დამრჩა,
ვყოდი ბითუმად,
ვყოდი სიცოცხლეს,
სიცოცხლე რომ გამიბითურა.

მაგრამ არ ვიცი,
რა დამრჩა და ვის რას მივყიდი,
არ ჩანს მყიდველი,
ისმის მხოლოდ მისი ხითხითი.

იყო წარსული, მგონი იყო,
ის, რაც გაფრინდა,
რაღაც ჭიატებს, იმზირება
იმ არაფრიდან.

X — დრო!

მზე ასე მერთალად ეფინებოდეს კედელს,
არ მახსოვს...
ან იქნებ მზე არც ამოსულა
და ჩვენს თვალებში
ანმყოსავით ბუტავს წარსული?!

ვცდილობ, სადმე დავემალო ამ ალბათობას
და მგონი ვერები,
თანდათანობით თავს ვეკარები,
ის აქვეა,
სულ წინ მისწრებს ერთი წაბიჯით
და მაინც ვცდილობ სადმე დამალვას.

ეს ჩიტი, რომ ჩემთან დარჩა,
ისე ცოცხალი მეტაფორაა,
რომ გამოსცემს ვერცხლისფერ ბგერებს
და ჰგავს მეოთხე დღიდან მოფრეხილს,

ჩემიანივით რომ შევეჩვივი
და უცხოსავით რომ მიმატოვა,
სულ თან წაიღო სიხარული, რითაც ამავსო,
და სიმარტოვე სიყვარულით გამიმზეურა...

* * *

ამ სიშორეში, რაც შენიც არის,
ის იმალება და დრომ შენიღბა,
აქ მოღნეულმა ხმა შეიცანი
და გეუცხოვა უცებ შენი ხმა.

იგივე გზა აქვს სწრაფვას ახალსაც,
იფნის ჩრდილო ხომ წვება იფანთან
და არსაიდან მისდევ აღარსად
ბერებს, ლამეში რომ გაიფანტა.

* * *

ვისევნებ, ვუქმობ, მზად ვარ კვირისთვის,
შემოვარლვიე სიტყვებს გვირისტი.

არ მეშინია რამის დაკარგვის,
არ მსურს უაზრო ამონაქარგი.

ვწერ ჩემთვის, შენთვის, სხვსთვის, სხვათათვის
და ვუერთდები ქალაქს მკათათვის.

მზემ დამიფინა შუქი ჭილოფად,
მხეცივით უნდა ვლოკო ჭრილობა

და როგორც ვსუნთქავ, ვწერ იმდაგვარად —
არავითარი შებოჭილობა.

* * *

რატომძაც დუმილს მირჩევს ქალაქი,
ღვინო — ვინმესთან გაბაასებას,
ჩემში კი ფიქრობს ვიღაც არსება
და ამ ცხოვრებას ადრის ხარაკირს.

ჩვეულებრივად ფიქრში დავძვრები,
ფიქრიც ხომ დროა, ანუ ვალია,
წაგებულია ყველა ნაძლევი
და სინანული გამჭვირვალეა.

რა სევდიანი, მშვიდი ჰანგია,
ისე მომბეზრდა თქენენთან ლაყაფი,
რომ ვწრუპავ ქალაქს — ღვინოს ბანგიანს,
ვხაპავ, რაც დამრჩა ამოსახაპი.

* * *

რა უთქმელი სიჩუმეა, წუხანდელი ქარის მერე,
ის ქარები აღარ ქრიან, არც არაფერს არ ისმენენ.
ეს დუმილი სიღრმეს ეძებს, სიღრმეშიაც არ ისვენებს.
სენი იყო შენი ბოლთა და წრიალიც არის სენი,
რა არ ვცადე მაგრამ შენგან, შენგან ველარ დაგიხსენი.

ვაითაფია

რადგან ყოფნისთვის დრო არ ჰყოფნიდა,
ვერ გამოვიდა ის არყოფნიდან...

* * *

ადგილს რომ კარგავ და თან რომ ეძებ,
არ იცი და თან იცი, ვინა ხარ,
ნაკლებად ფიქრობ ორჭოფულ ბედზე
და რაც არ გახსოვს, გულში ინახავ...

იქ იბადება ახალი გამა,
სისხლში რომ დადის და არ გაგიქრა
და შენს ლოდინში გადალლილ მამას —
განცვიფრებული გულში ჩაიკავ.

ამ სიზმარ-ცხადმა დრო წაგიშალა,
პიქტოგრამები ჩანს მიწიდანაც
და სუჯეს სანუტრო, ცრუ და მშშარა,
მრავალი წელი რად გინილადა!

* * *

შენს სათქმელს ისევ ბგერებით ამბობ,
საკუთარ თაგსაც სწერ, როგორც ალბომს,
ცრემლი კი არა, მზის ჩემერი გალბობს
და ჰაეროვანს გიგზაგნის ამბორს,
შენ გული გიგრძნობს, გასცდები ამ ფონს,
ორიოდ სკაბრეზზ მიუუდებ ალფონსს,
აღრმავოს ჭა და იმავე ჭაში
მექანიკური ხუნტრუცი ალბოს.

ლიტერატურული გაზეთი

შენ ჩინდები, როგორც ჭრილში ნაქარგი
და თაღლ სამოსელს რომ აფერადებ,
ვერ გაიხარე ხამის დაკარგვით,
ცდი, თითქოს ფერად ბუშტებს ბერავდე.

ნაჭრელა თვალის ფსკერზე გაკრთება
ხილვით შეგროვილ ფერთა ხათებით,
სათქმელი ისე გექცა ნაკეთებად,
რომ გამოფინვ გულისხადები.

მე ვხედავ, წყობილ სიტყვის შეჩვევით,
რომ ხარობ და თან სხვებსაც ახარებ,
მე ახლა, განა ციდან ვეშვები,
მიწამ მთხოვა და თავი დავხარე.

ახლაც მექებენ სამოთხები,
და მე გავჩნდები შენთან ახლავე,
დაგვერვეიან ჩვენი დღეები
და ირეალურ დროში გვინახვენ.

თუ რამეს შესვამ, მხოლოდ თვალებით,
მერე ნამოკრეფი ისეთ ფრაგმენტებს —
შენი ხსოვნიდან რომ ამოვყოთა
და სიბრძლეში მარტოსული შუქი იპოვა,
რომ გაინათებს მდუმარ ირგვლივთას,
თავს კი ვერ ხედავს...

ამ წუთს თანსდევს წინარე დრო,
აქ რომ თვლემდა და ჩაიმალა
უნებლიერ გაძლილ მკლავებში...

ეს დღე აქ არის, კი არ იყო,
ის ახლაც არის,
და თავს იმ სივრცეს შეაფარებს —
სიტყვებში რომ გადაინაცვლა
და წუთი ისე შემოალნებს,
როგორც სხივი, განციფრებით რომ იბადება.

ის დრო, რომელიც თქვენგან გვასხვავებს,
სულ არის, მაგრამ ყველასთვის არ ჩანს,
თუ მოისურვა, წვეთს გააზღავნებს,
და გულს დატოვებს, თითქოს რომ დარჩა.
ეს ალბათობა იქცა კონცეპტად
და დროს მიპყენა მუდამ ცვალებადს,
სხვა ვერაფერი გააოცებად,
მაგრამ სიტყვები ექცა თვალებად!
დაჯდა სიბრძე და ქვის გაგრძელება
ალარ ისურვა და არც ამხილა,
ის ღვინოსავით გრძნობს დაძველებას,
დახუჭა სიტყვა და გაახილა.

მგონი, ზედმეტად ცოცხალი ვარ,
ისე გინატრე,
დღესაც კი მსჭვალავ შენი მუსიკით,
არ ვიცი სად ვარ, თავს სად დავეძებ,
ასე გაფანტულს შენ შემაგროვებ,
როგორც მზეს ლუპა —
ერთ სხივად შემკრებ...

წამოდი, სადმე დავემალოთ შემერთალ სიჩუმეს
და გულისცემა შევუნახოთ დაკარგულ მგზავრებს,
მათ ადრე ჩვენი გული უცემდა,
სამყოფელს ისევ ჩვენში ეძებენ...

ზოგჯერ ხელს მკიდებ, ფრთხილად მაფხიზლებ
და მერე ვხვდები, რომ აქ არ ვიყავ...

მაგრამ შენამდე როგორ მოაღწევს,
რაც გულში დარჩა უხმო კითხვებად,
მდევს უთქმელობის ჩუმი ბიძგები,
ჩემთვის რომ ვგრძნობ და არ იკითხება..

წადი, მაგრამ მაინც იქ მიხვალ,
სადაც არცოდნის სიცარიელეს
აფერადებს ძველი სიცრუე
და საუბრისას თვალი ამჟღავნებს
უთქმელობის ორაზროვნებას
და კედლის ბზარიც ალარ მალაც
შევსპის სურვილს,
თუნდაც ქოთნის ყვავილის შუქით
ან იმ შრიალით — ოთახში რომ შემოაღია
გამუდმებულად მომავალმა ნარსულის ექომ.

ახლაც ის წუთი მეორდება, გულში რომ ჩადნა
და ფანჯრის მინა გააბუნდოვნა ორთქლმა ჩაიდნის,
შენ ალარ გახსოვს, სად და როდის, რა ჩაიდნე,
ანდა საკუთარ სიჩუმეში რალას ჩაიტან
და რაც იქიდან ალმოცენდება —
იქნება ხელი, ჰაერში რომ სიტყვას დაეძებს
და უნებლივ მორიალის შრიალში..

წადი, მაგრამ მაინც აქ მოხვალ,
სადაც სიცოცხლე ავსებს მოძრავ იეროგლიფებს
და ოთახებში რა ფეხაკრეფით
დააბიჯებენ მათი ჩრდილები,
როცა ბავშვი წამოიტირებს
და იავნანა ისმის შიშის გასაყუჩებლად.

წადი, თუმცა, შენ ხომ აქ ხარ,
სადაც ახლა წასვლას აპირებ
და საიდანაც გამოიქეცი,
რათა საკუთარ ხელისგულებში ჩაგერგო თავი
და სიჩუმიდან ის სიმღერა ამოგეყვანა —
ყველა ქვითინს რომ აღემატება.

სახლსაც ბეზრდება სახლში ყოფნა
და ლამღამბით,
ყველას რომ სძინავს,
ფანჯრებიდან მიიპარება სიზმრებთან ერთად
იმ სამყაროში,
სადაც სახლებს არ აშენებენ,
სადაც სამყარო თვითონაა
სახლების სახლი.

შემოთხევა

ხელახლა გათენდა...
და იშვა ლამიდნ
ეს დილა ნანატრი და გამოტანჯული
და ჩემი თვალების ბინდიან ხამითაც
შევიცან მებალე
და ხმა გიტანჯალის,
ისევ შემომესმა უძველეს თაროდან,
და მე არ ვიცოდი, ასე უმიზეზოდ
რა მახსენდებოდა, ან რა მიხაროდა...

რა დარჩა ლამიდან?! ეს დილა სისხამი;
იგი ხომ ნათელში ჩამალულ ლამესაც
სიტყვებში ინხავს;
ნათევამის მრისანე
და ცრუ ტონალობა
შეტემლო აბეხსნა,
მაგრამ ეს სურვილი გარდასულს ჩაბარდა
და კმაყოფილი ვარ აუხსნელ სისრულით,
რომ ამ დღეს
ღამიდან გადმოშევა სავარდე
და ვმარცვლავ პაუზებს, გაუდენილს მზის სუნით.
ვიდრე მზე დაწვება და ვიდრე მთვარეს შობს
და წვრილ-წვრილ ვარსკვლავებს,
ცად რომ იკაფონ,
შენ სისხლი არწიე ჩემში სათარეშოდ,
და მრუში თვალების
ნისლი საკაიფო.

გავებზრდი დღე-ლამით და მორიგეობით,
ამ გახდა-ჩატრით და
მობრძანდი-დაბრძანდით,
ამ ქალის,
იმ ქალის

მორიგი ხეობით,
სიღრმეთა ძიებით და მგონი... დავბრძენდი.

ჰგავს ეს ფორიაქი ქარის ამოვარდნას,
ხოლო ფოთოლცვენა ხეების აქციას,
მე ხომ შემოდგომამ სიტყვებად გადამადნო,
მაგრამ ზღვართან ყოფნამ დუმილად მაქცია.

ხელახლა თენდება... ხელახლა ღამდება...
ტკივილ შევერციები და ნურც დაამდება.

ვინც შველას ითხოვს...

ისე ახლოა იგი ჩემთან,
რომ ველარც ვამჩნევ,
ტკივილში ქრება,
ველარ ამოვთქვი
და მნარე ღილინს ტანჯვა ამოპყვა.

ის პაუზებში ცდილობს დამალვას,
თუმცა, თვალი აქეთკენ რჩება
და შველას ითხოვს.

ვერ უძლებს ხორხი ეკლიან ბგერებს
და საყრდენს ვეძებ ტკივილებს შორის.

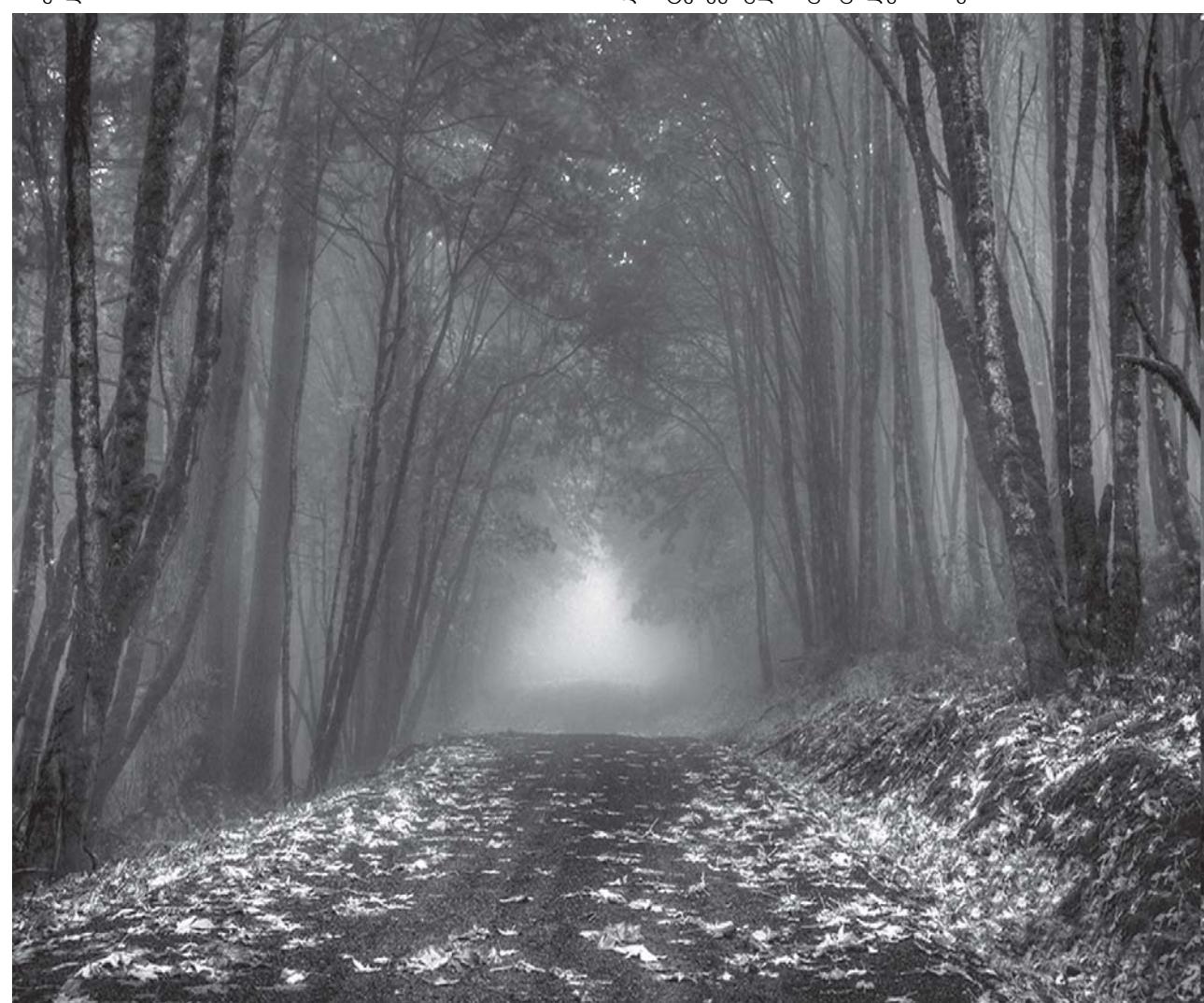
ნეტარია, ვინც ახლა ტირის...
ვინც ნაბიჯს იცვლის ნარმოსახვაში
და აქეთკენ არც იყურება.

ის შერჩა სიტყვას — მრავალგზის თქმულს
და მუდამ უთქმელს,
ყოველთვის რომ რაღაცას მალავს.

ნეტარია, ვინც ახლა ტირის...
და ისევ ეძებს მას, ვინც არის...
და არ არის... და მაინც ეძებს...

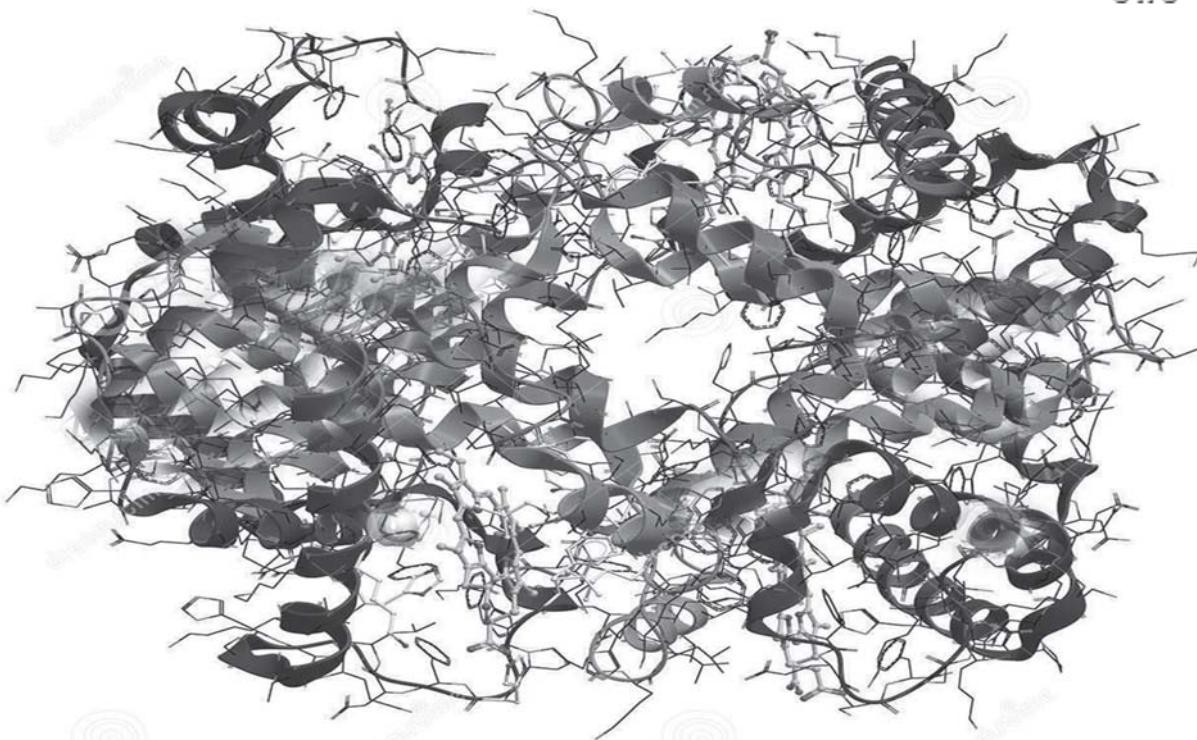
ზღვართან...

ჩვენ ველარავის დავივიწყებთ,
დრომ დაგვივიწყებ
და ალარ გვყოფნის ალარავის დასავიწყებლად
აწმყო, რომელიც თითქოს გვერნდა,
თითქმის არა გვაქეს
და უდრიობის ბუნდოვანი უმი იწყება,
როდესაც ხსოვნა უბრუნდება ნაცნობ აღგილებს
და ჩვენზე ისევ საუპრობენ ძველი საგნები
და გადავფურცლავთ ჩვენსავე თავს და მერამდენე
შემოდგომაა ამ ქალაქში, რომ გზის გაგნება
ვერავინ შეძლო
და უაზროდ დაფუსფუსებენ
ფიქრიდან ფიქრში და ფოთლები მიმოფანტული
ეძები თვალებს
და მოხუცი წყვილი თავს იქცევს
თხრობით
და თხრობა გულლია და ინფანტილური —
გაბზარულ ტემპრში გადამალავს არეულ რიტმებს,
თვალის სიღრმეში ჩაბუტავის ღიმილს
და ატკივებულ სიცოცხლეს ითმენს...

ლია სტურუა

შემოქმედებითი კრიზისის გათვალისწინებით, ამაღამაც ექნება, იქ ამოვიკანრავ ადგილს. თვალსაჩინო სისხლი მათვის, ვისაც წარმოსახვა წითელაზე არ აქვს აცრილა! ზომიერებისთვის — რამდენიმე ლიტრი მტრედი ყოველიურ ყავაში, ესენი იტყვიან: — ისეთ მოუნელებელ პოეტს ღეჭავდა, ანუ თავისთავს, რომ ცირიზი დაემართა და მოკვდა.

ვანტასმაგრინი

როცა სკოლის რვეულიდან ამოხეულ ქაღალდის თვითმფრინავში ზიხარ და ფეხდაფეხ მიყვები იქს, მოგინდება ბრმა კაცის, ან მოძალადის გააფინანსონ შეეხორციელოს გამარტინი უყურებელი იყალ, ან მარტო მაშინ აგონდებათ, თუ ნაქსოვი ურუანტელიანი გამოუვიდათ?

მყვირალა ფერი მიწის ენაზე არ ითარგმნება, იდიომა უპატრონო შეილივით, ამათ, სახელდებულებს, ყაისნალებთან და ჩინებთან აქვთ რომანი, მერე დეპრესია, შენელებულ ნერვებს კი აღგზნებული წითელი არ შეუქლიათ, მარტი ისფერი. ისფერზე გამახსენდა, ბაჟვთან ერთად რომ მისი ჯალათიც იბადება, არ იციან? ან მარტო მაშინ აგონდებათ, თუ ნაქსოვი ურუანტელიანი გამოუვიდათ?

მუსიკა!!!

ლაშა ბულაძეს

როცა მდერი, ან ლექსს კითხულობ, ფეხებით უნდა ჩაეზარდო იატაქს, ისინი, ისედაც რეზონირებენ სიღრმეში უფსკრულს კი იტყოდი, მაგრამ სარდაფული, სადაც დამტვრებული შეუძა ყრია, საგანგებოდ, ორესტირი რომ წვეტიან ბგერებზე შედგეს და ზარების რჩევის ამპლიტუდაში შეიყვანო, განსაკუთრებით, თუ მოყვარულ მნათესაც დაეთანემე, რომ როიალი ტემპერორებული ბრიყვია, მაგრამ შუშის ნატვრევებმა სამები თუ ამოაყრევინა და ქარი უკრავს ზედ ქარაფშუტა როკოკოს, ხე რა შუაშია? მუცელში ერთი-ორი სიმი კიდევ შერჩა სფეროების მუსიკაში სუსიკიდების მინას დადებს, ცაში კრეშჩენდოებს აუშვებს, მყენირალა ნისკარტებით, არ კმარა? როგორ მინდა ეს ხე ვიყო სიკვდილის შემდეგ...

სხვადასხვა

როცა ზღვასთან ძალიან ახლო ვარ, მეშინია, არ ამოყირავდეს და თავზე მედუზების ლრუბელი არ დამაყენოს, ან პურმა, დანის ერთ გასმაზე, ყაყაჩირების სისხლი არ ამოასხას. კერცხი, როგორიც უნაკლოა, ისეთივე მზეებს დადებს ტაფაზე და არც ერთ მათგანს არ სდომებია სხვა რამე იყოს, ჩემგან განსხვავებით. უსულობას ვერ დაგაბრალებ, მაგრამ თავისივე ფორმის იქით ვერ იხედებიან. აბა, საიდან ეს „სხვადეცევის“ ეფექტი? ნორმალური დიალექტიკა? მევი, მანწკ, ქაღალდზე მორბენალ დისიდენტად ვრჩები, მართალია, მძივებით მოთამაშედ ვულგარულ გამაძლებებს შორის, მაგრამ ასეთივე წერტილად დროში რომელიც პირში ქვას მიზრდის, ან ლითონს, ხავსი შემჭამს, თუ უანგი? რა ცხადი იყო იქროს გვირგვინი კბილებზე მშობლების და მათი მშობლების ტრადიციულ გაბანტულ პირში...

* * *

ერთი ზღვით შემეშალა, ერთი ყულფით, წამლის ფერით და ტკივილის შემეშინდა ღმერთო, იქნებ, ჩემი ქაღალდური წარმოშობის გამო, იქევ ჩამაბრუნო! როცა ძალიან თეთრია,

რამეზე თუ იტყვი, მაგ. ასეთი! თვალშისაცემი უნდა იყოს, კვადრატიდან მრავალუთხედი რომ გაავეთო, ზედ ქვეინის სალებავი დაასრისო... კუთხებში იქვე ჩაგისახლდებან, ადგილს ამოიკანრავენ. მართი კუთხე თვითონაც ფრჩხილებიანია უნივორბას თავისი მარგინალები ყავს შუაში მე ვდგავარ და სიცარიელეში ვყვირი ვლაპარაკოდი, არ ესმოდათ, ყვირილს, მაინც, მიაქციონ ყურადღება, დანეკროზებულ ურთიერთობებს! მოწყვეტილ ნაყოფს — ნახევარბავშვებს, ნახევარკაცებს, სტერილურ ქალებს ნუ მოუთოვებ წამაგალითო ადამიანზე! სწორება ხეზეც შეიძლება და ბალაზეც, არანაკლებ, ვიდრე მაგალითების ტომარაზე! ნედლი ბალაზი დავინებისაა, უფრო ღრმა და ჩალურჯებული — ხსოვნის, ეს თუ იგრძენი, ისიც, რომ სიცარიელის სარჩული ხალხმრავლობაა, ბუნება რომ უხვია იძულებითი სიძუნნის პერიოდებშიც, როცა თვალშისაცემობას გამოირთავს, შენს ყვირილსაც დანეკროზებულ ურთიერთობებზე, შეგიძლია ხედვის მართ კუთხეში ნახევარი მზე ჩაიყენო? და თუ არა, დედა მოვა და ორი ხელის ათივე სხივით დაგაჯერებს, რომ მაინც სინათლეში ხარ...

ტყემალი ყვავის...
ქარის მოტანილი თეთრი საფეთქლები გახსოვს?
შენ კი გენწყო ლურჯ ფარდაგზე
მწვანე სანდლები.
ეს ორი ფერი კლავდა ერთმანეთს
და შენ ისე გტკიოდა ტერფები,
თითქოს... მერე მრავალნერტილი:
შიგ შუშის ნამტვრევები, ალესილი დანები,
მერე თების თუ არა, ახალი ფერის მოთხოვნილება
მაგ. ჰემოგლობინის წითელი ძაღლების,
თავისი მიკროსკოპანად რომ მოგდევენ
და საჭიროები რეფრენს, თუნდაც იგივეა:
რომ შენ გენწყო ლურჯ ფარდაგზე
მწვანე სანდლები...
ეს ორი ფერი თუ კლავს ერთმანეთს,
ბალაზის ფეხებით ცაზე როგორ დადიხარ?
ზმნას ვინ გაძლევს?
ღმერთი, რომელიც გამოიგონე,
თუ სულ იყო?
სიყვარულიც სულ იყო,
მაგრამ ერთხელ ხომ გამოიგონე, სახელი მიეცი!
ტყემალი ყვავის...
ქარის მოტანილი თეთრი საფეთქლები გახსოვს?

ასი ნლის ნინ რომ...

როცა ვამბობ: — ასი წელი არ მინახიხარ მარადისობას ვცხოვრობ, თუ ვეთამაშები? სანამ არ ვიცი, როგორ განვანილდები სულად და ხორცად, მინა შემჭამს, გასაგებია, მაგრამ ასეთი ანერილი სულით ცის სიმტკრიაში?!
თუ იმ ცასაც თავისი კიდევები აქვს, სადაც ობობები ცხოვრობები?
იქაც ყველაფერი უთანაბროა, მაგრამ მაღალი? შიში მუცელში იზრდება, გახსოვს, ასი წლის წინ რომ საკეისროთი ამომიღეს და ყველაფრის საზომი გახდა: მოდრეკილი ბრინჯაოსი, მიკანვებული მუსიკის? უკიდურესობას კედლით ამთავრებს, იგივე საზღვრით... მინასაც თავისი საზღვრები აქვს, რომლებსაც ჯარი იცავს, თუ ფორთოხლის სხივი გირჩევნია თოვლაფრისის დაბურულ ნათურას, ამ საზღვარს გადახვალ, საბაზოში მშიარა კურდლებულს დატვები, ანუ ელვარებას, რაც ზოგჯერ სიმტკიცეს გავს ბოლო როგორი გირჩევნა?
ღმერთია იქროს ტიხები, დაუშვას მინანქაზე სასიარულოდ, თუ მარადისობის კიდე გაირღვეს და თავისი ობობები გამოაჩინოს?

ფოთო

ასეთი ხარ ფოთოზე — ხისტი,
მაცივრიდან ამოღებულივით:
არავითარი სახე, როგითი ხელები,
ხაზგასმული შიში თვალებში,
ყველაფრის წინაშე, რასაც ირეკლავენ,
მარტო ტუჩები, ნიკორიდან ამოღერით მონიშნული, როგორ განცხადება სამარავროვანი, ან პირდაღებული გავეირვება საკუთარი თავით: რაკურსების თამარი ცხვირთან წაგებულია, სამი მეოთხედის პიზა
ბევრი ხორცით გაფუჭებული
როდის გაუკეთეს წინაპს საფუარი, ბოტოქის ნაცვლად?
ნეგატივი სხვაა — ელვარე მუშტებს გირტყამს თავში!
ალბინოსი დედინდანაც
ბიომეტრიულ ფოტოს ვერ მიიღებს, ნაკვთებს ვერ დააზუსტებენ...
ასეთი ხარ ფოთოზე — ხისტი,

შოველ საღამოს

უასაკო ქალები ტელევიზორთან სხედან და ნერვებისგან ბავშვებს იქსოვენ: სახეებს სამშობიაროდან გამოიუტანებ, დანანარჩენი ამათზეა: მაგ. ნერვების გადანანილება: კბილებში — აბრეშუმი, დანანარჩენ ირგანიზმში — შალი, კისერზე — ჯვალო, ყოველგვარი უღელის გამო, გამძლეობისოფოვის, საერთო პრინციპი — სიბრალული, იქამდე მუშმობს, სანამ ცისფერი უსქესო, სანამ ვარდისფერი სამართებლით არ გასერავს დამტაცებული პირით არ შეჭამს ცხოვრება, რომ ტუჩებზე გამდლე, ცხიმიანი პომადა ნაიცხოს — დედა!

მაგრამ იმან, ბიოლოგიურმა რა ქნას?

ერთი გავლელობის ქრონიკა

ორსართულიანი თბილისი
ოცდამეცამეტე სართულზე აფიდა და
გადმოტა...
.....
ჯიბეში სიმღერა უპოვეს...

ცეცხლის ობი

ხანძარი.
ხან ნებით,
ხან ძალით.
ხან წყვილად,
ხან ცალი
მოდის და
ტყე-ტყე და მთა-მთა და
მოლმუსის,
მოგელავს პარპალით.
არც ნამი
არც თქეში,
არც წყალი
და კაციც
და დმერთიც გამწყრალი.
ქარს ქარი
მოაქვს და
რაც არის
იმედის პატარა მარცვალი —
დაცლილი საბავშვო სარწყავი.
ნამს ნამი
ენვის და
ხანს ხანი.
ხან ნებით,
ხან ძალით
და მძლავრი.
ხო, მძლავრი,
ხან მტერი
მზის მტერით და
ხან ნამლით
ტყეს წათლის.
წითელი ფანქარი.
აღარც ხე
და აღარც ხარდანი.

აცალე. აძოვე
ნაცარი
ცეცხლის ხარს.
მტრის მაჯა
გასხიპე,
გასხალი.
სულ ცრემლი,
სულ გვემა, სულ ჯვარი.
ახსენი ეს ალის
სამსჭვალი.
და ტანჯვაც დალლილი,
მაშვრალი...
და ელდაც
ნაქარი, ნაშალი...
ხმაც გაქმენდილი და
გამწყდარი...
ზურმუხტის შავ ძლებზე
შემდგარი
საწყალი სამშობლო,
დამწვარი...
ხანძარი.
ხანძარი.
ხანძარი...

* * *

ვინ აღარ ცდილობს საკუთარ დლისთვის
შენებას გრძელი, მყარი პირსების.
შენ ზღვის ფსკერზე ხარ,
და მარჯვანივით მაინც ცოცხლობ და
მაინც იზრდები.
სილურჯებით გასველებს სივრცე,
მისდევ და ისევ იქ დგახარ, სადაც
ბაგირი ულვთოდ გიხეხავს სხეულს,
სისხლი უზავს და მზის შუქში ატანს.
და დელფინების ხმა თუ მოგწვდება
ზოგჯერ. ხორკლივით გაყრის იძედი.
ვეებრტელა წყალი არის და
წყალობა ისე, ისე მცირედი...

სადღელამისო

ვფიქრობ, ვინა ვარ?
მგონი, „კარფური“,
იქნებ, „დომინო“,
ან „იოლი“,
იქნებ, სულაც, „ორი ნაბიჯი“?
ან ყველაფერი ერთად ვარ, რადგან
სულ იოლად, სულ ორ ნაბიჯში,
ყველაფერი შეგიძლია ჩემგან გაზიდო.
ჩემი მოლარე-ანგელოზი არაფერს მოგთხოვს.
შეგიძლია, იმაზეც მეტიც აიკიდო,
ვიდრე გჭირდება.

მარიამ წიკლაური

მთელი ცხოვრების სამყოფიც კი.
სინდისი რასაც გაკარნახობს და უსინდისობაც.
მოდაში ვარ, ყველაფერს ჩემში დაეძებენ,
მე მუდმივი სელის სეზონს ვგავარ და სულ ვარ
ჩამოფასებულ, ხელმისაწვდომ პოზიციაზე.
მობრძნებით, სანაც ვარსებობ და
დამაბრალეთ, რაც გეამებათ,
ყველა დახლზე აფათურეთ ხელი მარჯვედ და
ყველა კალათა აავსეთ ჩემით,
მთავარია, მუშახელი დასაქმდა უკვე,
ლეგიონებიც დასაქმებულა,
ყველაფერი შეგიძლიათ, აქ შეიძინოთ,
სახელიც, გვარიც, თანამდებობაც, ტიტულიც, შვებაც.
უფრო მთავარი, ამაში ფულს მე თავად ვიხდი,
ნულა ელით შაბათ-კვირის დადგომას და
ნუ ელით უქმეს.
ეს ნებისმიერ წუთს გახლავთ, ხალხო, შესაძლებელი.
სადღელამისო
არის ჩემი ბედისწერა.
სადღელამისო!

სახსოვარი

ა. ბ.-ს

დღეს უნდა იყოს ღრუბლების ჯერი,
წვიმის ჯერი და სევდის ჯერი და...
არადა, მზეა და გათენებას
დღეს არავისი არ მოერიდა...
და ყველაფერი ისევ ისევა,
ხმაურობს ჩემენი ძველი ქალაქი,
გათხრიან მინას, შეგინიხვენ,
მოგიძიებენ გუ(გ)ლის მარაგში.
დახვდები ლექსით, წიგნით, ფოტოთი,
დეკლარაციებს იპოვის ვიღაც
და ვერც მიხვდება, პოეტი რატომ
დაატარებდი ამ კაცის ნიღაბს,
ვისაც შეეძლო ენერა, ესვა,
ელაპარაკა, ეცხოვრა დარდით,
და ყვარებოდა ისევ ის ქალი,
ერთხელ რომელიც გასტაცეს ართვინს.
ჯავრს უჭახუნა ჭიქა ჭიქაზე
ლამაზი სიტყვით ლამაზმა ბიჭმა...
ახლა სხვა ხახავს სევდის ყვავილებს,
სხვა ამოავსებს მზის მტვერით ფიჭას.

როგორ ვკვდებოდი

როცა ქუჩაში ყოველდამე
უსაქმური ბიჭები იდგნენ
და სიმღერებს აგუგუნებდნენ,
მე ვფიქრობდი, ამ ხმაურში
მოიპარება ალბათ სიკედილი,
რომ ქალაქი გადაჭრას და ისე გავიდეს,
სანამ სული უდგას ჯერ კიდევ.
როცა ქუჩაში ფანჯრებიდან
ჩათუშული ხორციის სუნი გამოდიოდა,
მე ვფიქრობდი, ამ ოხშივარს
მოადგება ალბათ სიკედილი,
რომ გაიხსნოს ბავშვობა, როცა
შინ დაბრუნებულს,
ერთი ულუფა შეხვედროდა,
ცრემლსმორჩენილი.
როცა მოედანს ავსებდა ხალხი
სამომავლო არაფრობით გაბრუბული,
მე ვფიქრობდი, აი, ვის ზურგებს
ეფარება ალბათ სიკედილი, რომ
ვერავინ შეამჩნიოს, საით წავიდა
და ნაკვალევი მილიონმა ფეხმა წაშალოს.
როცა საფლავებს გასამრობად
მავთულხლართებზე ფეხნენ გოდებით,
რომ სიმწრის იფლო შეემროო მათთვის,
მე ვფიქრობდი, რომ დაბერდებოდა
ერთ მშენებელ დღეს სიკედილი და
შველას მომთხოვდა,
მე კი ხელსაც არ გაუწვდიდი
ომის მეორე — მშეოდბის მხარეს გადასაყვანად.
როცა გაზაფხულს

აქაფებული მდინარეების შოლტებით სცემდნენ,
მე ვფიქრობდი, ამ ზეირთებიდან
სიკვდილის ხმაც მოგვესმებოდა,
და არაფერს ვიმახსოვებდით,
რომ არასდროს ჩაგვდგომოდა ყელში ეს ხაო,
ბავშვების ხმებზე უმწეო და სიმართლისფერი.
როცა ტყეები სიმეჩრისგან ნათდებოდნენ და
თავიანთი სიშიშვლისა ისე სცხვენოდათ,
რომ საუთარ ბებერ ხეებს ეფარებოდნენ,
მე ვფიქრობდი, ნეშოზე როგორ ფეხაურეფით
გაივლიდა სიკვდილი ნისლად,
რომ სოფელში შეპარულიყო
და ვერვის ეცნო...
მე ვფიქრობდი,
რომ ოდესმე მოგიყვებოდით
როგორ ვკვდებოდი,
სიკვდილი კი, აღარსად იყო...

ლექსი ნიკლაურებზე

„ნიკლაურები, ხატმა აგიკრძალათ ომში და
მეოპრეობაში მოპოვებული ოქრო-ვერცხლი
სათვეონდ მოიხმაროთ. არ შეგერგებათ.
ხატს უნდა შესწიროთ, რაც მოგეცემათ.“

აი, ასეთი განჩინება ამოვიკითხე ძველთუძველეს წიგნში,
სახელად, „ხევსურეთი“ (ალექსანდრე მაკალათია).
დადადაც არ გამკვირებდია:
ეგრე ჭრის და კერავს მაინც ჩემი ცხოვრება.
არც არაფერი მაბადია, არც არაფერი მაკლია,
ის კი არადა სხვაზეც ბევრი მაქვს საბადებელი...
არც რას ვაკროვებ,
არც რას ვეარგავ,
მაგრამ გასაცემს სულ კი მაძლევს უფალი თავად.
ეს ლექსიც, როგორც შესანირი, წაიღოს იმან,
ვინც წაიკითხავს.
ყველა გვარის სასმენი იყოს!
და არა მხოლოდ მათი, ვისაც
თვალში ნაკლებად მოვუდივართ ნიკლაურები!

ბევრიც მითქვამს ჩემი გვარის ისტორიაზე,
მაგრამ განა ისტორია ყველაფერია?
ცოტაც მინდა იმაზე ვთქვა, რაც ისტორიას გადაურჩა
და
ლალობს ახლა,
სუ თაგისოფის დაიარება...
მოკლედ ვიტყვი,
რადგან სათქმელს არც სუფრა უდგას,
არც ფანდური,
არც მოლექსე,
არც მოპასუხე.

ვიტყვი და ეგრე დავტოვებ, როგორც ქარსა და წვიმას
უტოვებდა ჩემი გვარი ხატში, სანირველს.

ჩევნ არასოდეს არც ბატონი,

არც მონა ვინმე არა გვყოლია.

ერთადერთი ხატის ყმობა მოგვიდიოდა!

ახლაც ასე ვართ,

მაგრამ მაინც ძალი ვემონეთ ერთ ყრუბატონს,

გავეციოთ ხატი —

ლექსის ხერამ აგვიყოლია:

ერთი გიორგი, ნაციმბირალი,

ერთი იგანე — ვახუშტის ჯილა,

ერთი დიდი მათე-მამუკა,

ერთიც დიმიტრი-ლეონის კაცის სულით,

ჯურხათ ივანეც უნდა ვახსენო,

ფაფანებაში რომ აქვს საარსო,

ერთიც მონა ვინმე არა გვყოლია.

სხვებიც არიან: ერთი ელისო, ერთიც ეთერი,

თამაზია, მარტოკაცი, ისიც ცეცხლისა,

ერთიც ილია...

ვინ ჩამოთვლის ყველა წიგლა წიგლას...

მაგრამ ბედი ყველას ერთი გვაქვს:

სამაგალითოდ ერთნაირი,

რა გვჭირს ასეთი?

თანხმოვებივით ყურს უკანრავს

მავანს ჩემენი გვარის ხმონებიც.

ვილაცას უცემად ალექსანდრეს არა ცეცხლისაც,

ვილაცას უცემად ალექსანდრეს არა ცეცხლისაც,

რომ ჩემენი მონად არასოდეს არ ვიქცევით,

ერთ სიტყვასაც არ ვიტყვით ისეთს,

თავისი წილის და კუთვნილის მისაღებად.
მარტომა დიდი განძაა,
ამას თუ გვითმობს ჩვენი
მამა-პაპის სალოცავები.

წილაურებო, აბა, თქვენ იცით,
არ შემიშინდეთ ამ ყიამეთ აურზაურში.
ჩვენ დევებმა ვერაფერი დაგვაკლეს და
მოჩერებები რას გვიზამენ,
კოჭუკულმელნი?!
გაგიმარჯოთ, წილაურებო: უსახელონო,
უჩინარებო, უთქმელებო,
დიდი დარდების ქვაბულებო, თავშესაფრებო,
სულ იმედის კვერის მცხობელო.
თქვენი სიტყვის ჯავარი სხვაა.
იმან იკითხოს, ვინც ვერა გვზიდავს...

3.6. - - - - -

უსეოლი

მოდი, ერთად ვაკეთოთ
შენ — მიქუ და მე — ფიქუ.
გაიკვირვებს, ვინცა სწერს
მინიმას თუ ეპიკურს.
და თუ გინდა, გავცვალოთ:
შენ — ფიქუ და მე — მიქუ.
დავაპრალოთ გილგამეშს,
დავაპრალოთ ენქიდუს.
დაგვიამებს ქვესკნელი,
ხინცს გაგვაცლის დარდისას,
და სიმართლეს მივაწვდენთ
იქ ჩასვლამდე ცამდისაც.
როგორც მწერლებს შეჰვერით,
შენ — ფიქუ და მე — მიქუ,
მაინც არ ეყურებათ,
რა გვიწიმს და რა გვიქუხს.

მიქუ და ფიქუ ჯადოსნური ხიდან გამოთლილი
საგნებია, გილგამეშსა და ენქიდუს უფსკრულში რომ
ჩაუცვიდებათ. ჩავა ენქიდუ უფსკრულში მათ
მოსაძირებლად და იქ მწერალსაც ნახავს.

ძვიშის კიბი

კობო აბეს ქალიგით
ვწინ ქვიშას და
მინიდან
ცოტა ცასაც ვადენ.
ქვიშის კიბეს გადგამ
მზეს,
და მეც მიკვირს, ღმერთმანი,
როგორ ვუძლებ ამდენს.
ამ ფრიალო ნაპირებს,
ექსავით ვებმი.
სხივს თუ ვებ მოვეჭიდე,
რალასა ვწინ ნეტავი
ქალი აბესებრი.
გამინუდება ათასჯერ
ქვიშის ძაფის სითვი.
ჩამეშლება პეტებში
ცხადი — ქვიშის წყალი.
კაბეც ქვიშის გვარლისა,
სიტყვაც ქვიშის ძალისა,
ტკივილებიც ქვიშის...
მტკორს კოშმიურ თაიგულს
ვინდა მჩუქნის ნეტა?
ქვიშის ხმაა, ჩურჩულით
სიყვარულს რომ მიხსნის.
მე ვწინ ... ასე ვირიდე
მარადიულ სირცხვილს.
ვწინ და ცოტას მინიდან
ქვიშას ცასაც ვადენ...
ის სამამადე ითვლის და
რომ არ განცყდეს, ვენები,
და სიცოცხლეს ვატევ...
ქვიშის მთვარე ჩადის და
ქვიშის ჩიტი სტვენს.
ვინც ქვიშისგან მოგვზოლა,
იმან იცის, უთუოდ
რომ გავითევთ დღეს.
აბამ კიბეს აბესებრ,
ქვიშის მტევნებს — ტევრს,
ქალი ხარ და რას იზამ,
შენ ყველაზე ციერი,
და ყველაზე უკვდავი
მტკორის ყრმა გიზის ხელს...

სად მიდის ნეტა სიყვარული, როდესაც მიდის?
სად მარხავს ტანჯვას?
თუ ქარია ის სიყვარულიც,
სიზმრები რომ თვალლია დარჩა?
სად, სად კეცავს ბოლოს თავის ფრთებს
ან ცას სად იტევს,

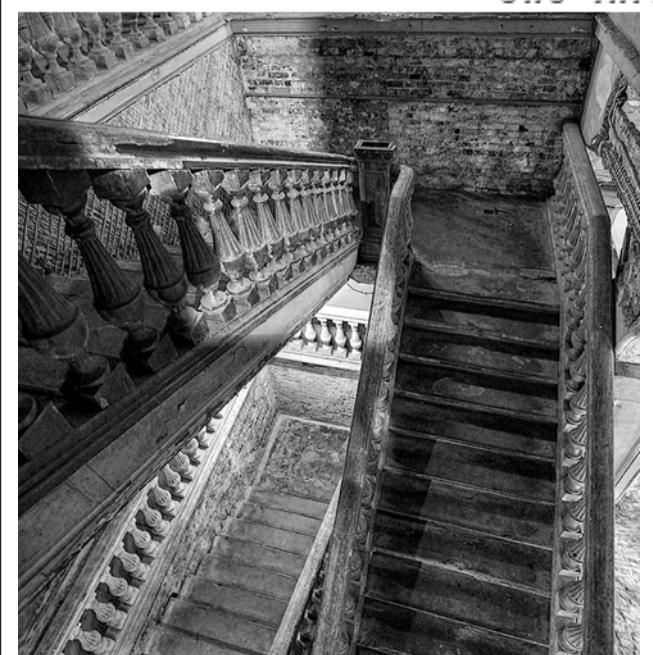
მახსოვს, პერანგად არ ყოფნიდა
ზეცა გულის ტყვებს.
სად ეტია ან მინდვრები სოსანით სავსე?
გვირილები, ყაყაჩის წითი?
ან იმ თოვლის უთვალავ ფანტელს
რომ იხლიდა სიცილის მჭიდად?
რამზელი იყო... გოლიათი, უხორცო, ვეება,
უსახელო, მშერი და ველური ბავშვი...
ვერასოდეს მოუზომავდი
გასარბენ მანძილს...
სად მიდის ნეტა სიყვარული, როდესაც მიდის?
თუ გულებს ირჩევს ისევ საფლავად?
ნეტა მას, ვისი სიყვარულიც აგორებს ლოდებს...
მეტყვი, — აბა, რა?!

უფლისცისის ჩარი

აქ რომ ქარია, ეს ქარი
უფლისციხეშიც ქრის.
იმ ლოდებივით უტეხი
მოსძახის ნაცნობ გვრინს
საჩემოს და სხვას არც ესმის,
არ იცვლის ხმას და ნირს.
აღარსად არ მეგულები,
აღარსად გადაგანყდები
ბედნიერების წილ,
აქ რომ ქარია, ეს ქარი
უფლისციხეშიც ქრის,
ლოუბლებმა ხელს გააყოლეს
ბრონეულები ქვის.
ყაყაჩის წაიღეს,
ის ურუანტელიც წაიღეს,
ქარსა ვცნობ მხოლოდ ძველს.
უფლისციხიდან მოსულა,
შენი სურნელი მცემს.
დაინამება ველები,
ჩაინრიტება დროც.
რამდენჯერ გაგახსენდება,
რაც არ ყოფილა, ხო?

30თომა...

ბაგშობა სულ რძეს იწველება.
ობობასფერ თვალებს ხუჭავს და
შიბშილის ქარში უშრიალებს
დაპრანული ყიყლიყოების ფოთლების ექი.
დაცემისას გულაბი მსხალი უსკდება მუხლზე.
იდაყვებზე წითლად მინფე ლელვი უღუის.
მზისგანაც ისე ისუსხება,
გეგოზება, ჭინჭრის ლელეში გალუმპულაო.
ტუჩზე ბარტყის ნისკარტივით ყვითელი ფერი
გვირილას და ბაიას უგავს,
უთვალავი რომ მოსდება უგზო გზისპირებს —
ველური ვარდის და ვარკაჭაჭის გასაშლელად
გამოგონილებს,
სახლებივით ჩამწკრივებული რადიოლებით,
„ძილისპირულის“ წნულ ღობებები
უსაკეტო კარითა და გოგრის ვეება ყვავილებით,
ლარნაცი რომ არასდროს ჩადებ —
სულ, სულ უგზო გზისპირებისა —
პლასტელინის ძელსკამებით
პლასტელინის ხეების ძირში,
ანწლებით და ამ ანწლებში ჩამაღლული ბუზბულილებით.
ლოუბლების მაღალ კენეროებზე უკანჩალების
ბუდეება,
საქანელები აკიდია ფრთებზე მერცხლებს და
შეინდებამდე,
სანამ ღამის პეპლების ცვლა დადგება ვახტზე,
სანამ ყველა საქანელას თვლით ჩაიბარებს,
სანამ ყველა სახტუნაო თოვს, ბურთს, თოჯინას
სათამაშო მანქანების უძირო ძარსა დაყყრის გორად,
სანამ მოვა სანიტარი ციინიათელა და
მთვარის სითხით დეზინფექციას ჩაუტარებს
დღეს — მევდარ მუხლუხოს,
ვარსკვლავების უთვალავი ჭიანჭელასგან
დაბუჟებულს და გამოფატულს,
მავინუდება, რომ ბავშვობა საღამოსაც რძეს იწველება.
და მავინუდება, რომ ბავშვობა,
სავსე, სავსე პირთამდე,
ელოდება,
ვინ ამოაცლის ამ სისავსის ნექნს,
რომ გაიზარდოს.
მას თვითონ ეს არ შეუძლია.
მერე რა, რომ ყველაფერი იხილა და მოიწყინა,
ეს მოწყენა — მწვანე ბალახი — ყოველთვის იყო,
მანამდეც, სანამ მეც მივხვდებოდი,
რომ თავადაც სათამაშო ვარ,
სიშმარი რომ პატრონივით იზრდება და
სუფის სუნით გამოარჩევ მისგან ცხადის წილს.
ვინ აიღებს ჩვენგან დნმ-ს?
ვინ იტყვის, რომ ჩვენ ახლა ჩვენი ბავშვობისა ვართ?
რომ რძით ვიკონიბოთ...
რომ ვითომო კი არა ვართ უგზო გზისპირზე?
რომ ძალიან, ძალიან გვინდა მოხვდეთ იქ, სადაც
უცხო პლანეტა „დიდონა“ ბრუნავს
უღერძოდ და უმისამართოდ...

როგორ დავდივართ უგზო-უკვლოდ,
ვშორდებით სახლებს
და ახლა ჩუმად ვამხანაგობთ მინდვრის თავვებთან,
ვაგროვებთ ისევ სანოვაგეს ძველსა თუ ახლებს,
და ჩუმად მიგვაქვს, რაც დაგვხვდება უცხო კარტან,

როგორ დავნებდით ახირებას, — მივეცით ძალა,
როგორ არასდროს არ ვიცოდით სურვილთან ბრძოლა,
ძნელია თურმე საკუთარ თავს მოსთხოვო სწავლა,
როცა შეცდომით, — სტუმარივით, არ იცი მოსვლა.

ახლა დავდივართ უგზო-უკვლოდ, გავშორდით სახლებს
და ჰორიზონტიც ისაკუთრებს ბოლო სახურავს,
ასე სიარულს, ამ წანალში როდემდე გაძლებს
თვალი, რომელიც ველა ნახავს ეზოს საკუთარს.

ნითელი პალტო

აცივდა ჩუმად, მოდის ზამთარი,
საღამოს ნისლმა დაცრემლა თვალი,
ფოთოლუცენტისა უსკდება ხე დგას გამხდარი,
ქუჩაში მარტო სეირნობს ქალი,

აცივდა ჩუმად, ცივია მინა,
გინდა გახვიდე, პკითხო სახელი,
სანამ შუაში ჩამდგარა წვიმა,
გაჰყევი, თორემ მიდის ნაწყენი,

აცივდა ჩუმად და დროც გაცივდა,
ფოთლებზე დადის ის ქალი მარტო,
გაჰყევი, თორემ უკვე წავიდა,
იმ ქალს აცვია წითელი პალტო.

გავიღვიძე. სევდა მადგას თავზე
და ამინდიც გარიურაჟზე მკლავდა,
იყო წვიმა, ნისლი იდგა მთაზე,
არ მინდოდა გარე ფეხის გადგმა,

წვიმა ისევ გაურბოდა რიტმებს,
ქარი ისევ ხელს უშლიდა წვეთებს,
ალაგ-ალაგ გუბები იდგნენ
და ელოდნენ მთვრალი კაცის ფეხებს,

გავიღვიძე, კონვერტია კართან,
გზავნილს ჩუმად, მოწინებით ვიღებ,
გაგხსენი და ზერილა სხვასთან
და შეცდომით სხვის სიყვარულს ვიგებ...

კართან ვდგავარ, დაბნეული ისევ,
შემომანვა კვლავ ფიქრები უცბად,
სიყვარულ არ ყოფილა სივრცე,
სიყვარულსაც მისამართი უნდა.

ისევ იცვლება წესები, გზები,
და ნაცრისფერი ხდება ცხოვრება,
ახალ კანონებს დაწერები სხვები
და შენში ამ დროს ქრება ოცნება.

გადავინუდება ელის ფუჭ ცნებებს,
ზღაპარი უფრო ყოფილა ნაღდი,
ყოველდღე უნდა უყურო ხელებს,
დარიგებისას რომ შეგხვდეს კარტი.

დგები და უცბად მიდიხარ სადღაც,
არ გრჩება ძალა თითქმის არაფრის,
ასეთ დროს გაცლა სჯობია ალბათ,
დარჩენა თუკი უდრის ხარავის.

თოქს ორგაბაზ ჭოკს შეუყუდებს და ზემოთ სწევს. თეთრეული დიდი მტრედებივით ცისკენ გაიფრიალებს და ძალიან ლამაზი სანხხავია ეს ყველაფერი. დედა ახლა ისევ თასისკენ ბრუნდება. ცეცხლს შეშას უმატებს, დიდ ციცხვს ხელს წამოავლებს და მურაბას ჩაურევს. ლამაზ, ქარვისფერ მურაბაში მანდარინის ბადაგი დუღა. მდუღარე ვაშინი, აქეთ-იქით, წამდაუნურ, მომაკედავი თევზივით მრგვალად აღებს პირს და მხურვალე, ორთქლიან ჰაერს ამოაქარვებს. გზივარ ბენეში, ვიჭვრიტები კარში, ვუყურებ დედაჩემს და ვფიქრობ: „დედა, ძალიან კი მერიდება, მაგრამ ეგება ცოტა ფული მომცე... კი არ მაჩუქო, მასესხე, დე... მალაზიაში მაქვს ვალი, ქვემოთ. ორი თვეს უკვე, არ გადამიხდია და ვეღარც ვერაფერი გამომაქვს ნისიად“. დედას არაფერი ესმის, იმიტომ, რომ კი არ ვეუბნები, ჩემთვის ვფიქრობ. „დედა, უკვე ძან აცივდა და ბაგრები ისევ თხელი ფეხსაცმლით დადიან სკოლაში. იქნებ ცოტა ფული გქონდეს, ფეხსაცმელებს ვუყიდი, გაცივდებიან...“ დედას არაფერი ესმის, იშიტომ, რომ კი არ ვეუბნები, ჩემთვის ვფიქრობ. „დედა, მომისმინე, დე: აი, სულ ერთი-ორი თვით მასესხე ფული და უეჭველად დაგიბრუნებ, შენ თავს გეფიცები. მართლა ბავშვებისთვის და ოჯახისთვის მინდა, აბა, სხვა რა შავ ქვად უნდა მინდოდეს?... ვისაც უნდა თხოვო, გროშს არავინ გასესხებს. ყველას თავისი გაჭირვებია. მალაზიის ვალებს გავისისტუმრებ, რომ ხვალ და ზევ ისევ შევძლო პურის და საჭმლის გამოტანა, ბავშვებს ფეხსაცმელებს, ერთი-ორ ხელ თბილ ტანსაცმელს ვუყიდი და სანამ მომდევნო პენსიას აიღებ, რამეს ვიშვოვი, შავ მუშად ვიმუშავებ და დაგიბრუნებ ვალს, დე... ჰა, დე?.. მასესხებ?..“ სკამიდან ვიწევი, მინდა, კარი გავაღო, ეზოში გავიდე და რასაც აქამდე ვფიქრობდი, მივიდე და ვუთხრა, მაგრამ უეცრად დედა მამჩნევს, აი, ამ ერთი ციდა ღრიფოში შორიდან თვალს თვალში გამიყრის და სახეზე ისეთი მრისხანება ეხატება, რომ შიშისგან თავზარი მეცემა. უძრავდა დაგას მოთუხოვები მანდარინის მურაბაინ თასთან, მიყურებს პირგამეხებული და თვალებში სულ ნაპერნკლები უელავს. ხელში ციცხვი მოუმარჯვებია და თასის კიდეზე ჩამოუდია. დაზაფრული მიგრერებივარ, მაგრამ იხტიბარს მაინც არ ვიტეს და კარის გაღებას ვაპირებ. დედა, სულმთლად შეშლილი სახით, თასას შორდება, ციცხვს მთელი ძალით მოიქნევს და პირდაპირ ჩემებინ ისვრის. ციცხვი შეღებულ კარს ხმაურით ასკედება და გველნაცენივით უკან ვიხევ, სკამზე ვეხეთქები. უეცრად იღრუბლება და წამიერად უკუნი ჩამონვება. მინდა, დედას დავუძახო, მაგრამ ის მასწრებებს და მედახის. მიყვირის განწირული ხმით: ბენელში არ დამტოვო!!! ბენელში არ დამტოვო!!! მერე ვილაცის ხელს ვგრძნობ მხარზე, რომელ

იც მძლავრად მქაჩავს უკან, და... ვიღვიძებ. დაფეთებული. ცივ ოფლში მცურავი. ლამება. ყველას სძინავს – ბავშვებს, მეუღლეს. საათის წიგნიკი მესმის. ვდგები. გვერდით ოთახში გავდივარ. დედას ფოტოების კუთხეს ვუახლოვდები. კანდელი ჩამქრალა... ვუყურებ გაშტერებული. მერე თითქოს ური ჩამქრესო თავში. ვამზ!.. ასანთს ვეძებ. ზეთს ვამატებ ჭიქაში, ფითოლს ვუცვლი და კანდელს ვანოებ. კანდელის მბუტავ შუქზე, დედას გადიდებული ფოტოს ძირში, ახალ წელს ჩემი ხელით დალაგებულ მანდარინებს ვამჩნევ. გამხმარ, გაქავგბულ მანდარინებს. ალდგომა მოვა სადაცაა... „მურაბა მაინც გაგესინჯებინა, დედა...“ ლოგონში ვწვები და სახეზე ზუსტად ისეთი მდუღლარე ცრემლები გადმომდის, როგორიც დედაჩემის მანდარინის მურაბის ვაჟინი იყო.

მთარგმნელი

სოფიო ბენდიაშვილი

ნლების განმავლობაში მწერლების, ლიტერატურებისა და მთარგმნელებისგან სულ მესმოდა, რომ სირცხვილია, ქართულ ენაზე არ გვქონდეს პრუსტი. „დაკარგული დროის ძიებაში “აუცილებლად სათარგმნი წიგნების სიაშიყველაზე ხშირად სახელდებოდა. თითქოს საამისო მზაობაც იყო და სურვილიც, თუმცა გასული საუკუნის გამორჩეული ფრანგი რომანისტისა და მოაზროვნის საკვანძო ნაწარმოები, რომელმაც ლიტერატურის განვითარების ისტორია შეცვალა, კვლავ ქართველი მთარგმნელების აქილევსის ქუსლად რჩებოდა.

2015 წელს ციკლის ერთ-ერთი ნაწილი — „სოდომი და გომორი“ — გამოიცა, თუმცა ეს სურათიდან ამოვარდნილ ფაზლს უფრო ჰკავდა, რაღაც მნიშვნელოვან ზე რომ მიანიშნებს. ტექსტის საფუძვლიანად გასაზრებლად აუცილებელი იყო მისი დასასწაულიდან წაკითხვა და აი, ცოტა ხნის წინ „ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობამ“ სოფიო ბენდიაშვილის მიერ თარგმნილი „სვანის მხარეს“ წარმოგვიდგინა. შვიდი წლის განმავლობაში გრძელდებოდა შემოქმედებითი მოგზაურობა პრუსტის სამყაროში. სწორედ ამ პერიოდსა და მასთან დაკავშირებულ სირთულეებზე ვისაუბროთ ქალბატონი სოფიოს მყუდრო ბინაში. მართალია, შეხვედრამ ცაცხეოს ნაყენში ჩამდალი „მადლენის“ (პრუსტის მოყვარულთათვის კარგად ნაცნობი სიმბოლო) გარეშე ჩაიარა, თუმცა ამას ხელი არ შეუძლია მთარგმნელისთვის, მეხსიერებიდან გამოეხმო ხანგრძლივი და დამქანცველი „ოდისეის“ დეტალები.

— პრუსტთან ოქვეენი პირველი შეხვედრა წლების წინ მისი ადრეული ესეოთ — „წიგნის კითხვა“ — დაიწყო, რომელიც წინ ქაჯაიასთან ერთად თარგმნეთ. წარმოიდგენდით, რომ გავიდოდა ხანი და მის მთავარ რომანს მოჰკიდებდით ხელს?

— ရასაკვირველია, ვერ წარმოვიდგენ-
დი. ალბათ, სურვილი მქონდა, ოღონდ
გაუცნობიერებელი. პრუსტი ის ავტორია,
ფრანგულის ყველა მცოდნეს რომ იზიდა-
ვს და აჯაღოდებს. ამასთან ფრანგული
ენისა და ლიტერატურის სწავლებისას
(პროფესიონალი მასწავლებელი გახლავართ)
სტუდენტებთან საგანგებოდ ვმუშაობდი
პრუსტის ტექსტზე. მიუხედავად ამისა,
ყველაფერი „ნიგნის კითხვით“ დასრულ-
და. შემდეგ ლე კლეზიოზე გადავერთე —
„უდაბნოს“ თარგმანი გადატყვიტე და გა-
მომცემლის ძიებაში ბაკურ სულაკაურს
მივმართე. მისი სიტყვები — ეს რომ პრუს-
ტი იყოს, ახლავე დაგვეჭდავდიო — გულ-
ში ჩამრჩა, თუმცა მაშინ მხოლოდ ლე
კლეზიოს „დაბნავებაზე“ ვფიქრობდი. იმ
პარიოლმძი წობალიანზე არ ახორდათ და

საქართველოშიც ნაკლებად იცნობდნენ, არადა, არაჩეულებრივი მწერალია. გარდა იმისა, რომ ძალიან პოეტურია, „უდაბნო“ ჩვენთვის მეტად სანუკეარ თემას თავისუფლებისათვის ბრძოლას ეხება. მათმაც გამიჩნდა მისი თარგმნის სურვილი. სხვათა შორის, ორჯერ შევხვდი საფრანგეთში. საერთოდ, ლე კლეზიო უცნობებთან ურთიერთობას გაურბის, მაგრამ მე, როგორც მისი რომანის მთარგმელს, წილად მხვდა ეს ბედნიერება. თავისი წიგნი მაჩუქა და საქართველოში ჩამოსვლის სურვილი გამოთქვა. ეს იყო 2003-სა და 2009 წლებში. ამასობაში პრუსტი პერიოდულად ჩნდებოდა ჩემს ცხოვრებაში: ჯერ ზაზა აპზიანიძემ მომანოდა მისი თარგმნის იდეა (თუმცა მოგვიანებით პროექტი არ განხორციელდა), მერე დიუმას ცენტრში შემომთავაზეს. კონკურსი გავარე და ექვსოთვიანი სტაჟირებით საფრანგეთში გავემზავრე. სწორედ იქ დავიწყე ნაწარმოებზე მუშაობა. დარწმუნებული ვარ, პრუსტს ძალიან გაუხარდებოდა („უხარია“ ხმ არ გვეთქვა?!?) ქართული თარგმანის გამოსვლა — ცხადია, თავად ფაქტს ვგულისხმობ. ანრი მიშო მას-სენდება, ლიტერატურაში გავრცელებული თემებით გაძეზრუბული რომ ემუდარება მყითხველს: თუ მომავალში რაიმე ახალი მოხდება, სამარტი ჩამომძახე. იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ გაზიეთებმა გაუნყის, ნუ ირწმუნებ ჩემს გარდავარებას.

— ქართველი მკიონეველი აშ წიგნს
დიდხანს ელოდა. შესაბამისად, გამორ-
ჩეული იყო თარგმანის მიმართ ინტერ-
ესიც. პრუსტის მთარგმნელობა გან-
საკუთრებულ პასუხისმგებლობას
ითვალისწინებს. შიშის განცდა თუ გქონ-
თავ?

— ძალიან ვღელავდი, განსაკუთრებით, დასაწყისში. ვიცოდი, რა საქმესაც ვეჭიდებოდი. ოთხვერ გადავწერე თარგმანი. შეძლევ კომპიუტერში ვმუშაობდი. უამრავი ვერსია მქონდა, მიჭირდა არჩევანის გაკეთება. ფრაზები არ მასვენებდა, ძილშიაც მიმყვებოდა — ის ფრაზა კი არა, რომელზედაც ბოლოს ვმუშაობდი, არამედ წინა, რომელზე მუშაობაც, მეგონა, რომ უკვე დავასრულე. პრუსტის თითოეული პასაჟი, თითოეული დეტალი დიდ ჩაღრმავებას ითხოვს. სხვათა შორის, პრუსტი მნერალსაც მთარგმნელად მიიჩნევს,

სოფიო ბენდიაშვილი

იოტერატორებისა და მთარგმნელებისგან უნდა ზე არ გვქონდეს პრუსტი. „და კარგული მნი ნიგნების სიაში ყველაზე ხშირად სახლ და სურვილიც, თუმცა გასული საუკუნე და მოაზროვნის საკვანძო ნაწარმოები, ას ისტორია შეცვალა, კვლავ ქართველი წოდა.

— „სოდომი და გომორი“ — გამოიცა, თუმცა რომ ჰგავდა, რაღაც მნიშვნელოვანზე რომ აზრებლად აუცილებელი იყო მისი დასახური, „ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა“ — „სვანის მხარეს“ ნარმოვგილინა. შვილი იქმედებითი მოგზაურობა პრუსტის სამართავში ირებულ სირთულეებზე კისაუბრეთ თალია, შევედრამ ცაცხვის ნაყენში ჩამართვის კარგად ნაცნობი სიმბოლო) გარეშე არგმნელისთვის, მეხსიერებიდან გამოეხის “დეტალები.

რომელსაც ფურცელზე გადაქვს თავისი
ცხოვრების ტექსტი.

პრუსტი ურთულესი მოაზროვნეა,
ამასთან, ძალზე თავისებურიც. მისი წაკ-
ითხვა გარკვეულ მომზადებას მოითხოვს.

ჰეროინით, რომ ჩევენი ენა ვრცელ წინადაღებებს ვერ იხდება. ამდაგვარი ფურაზებით არ წერდა ოთარ ჭილაძე? ჩემია აზრით, ქართული კი იტანს, მაგრამ ჩევენ გვაკლია გამოცდილება და პროფესიონალიზმი. თარგმანის ლირსებაზე ვერ ვილაპარაკებ, კარგად ვიცი, რომ პრუსტის ნაწერი სრულყოფილების ნიშაუშია და მასთან მიახლოებაც კი ჭირს. ერთს ვიტყვი ამხოლოდ — არც ფრაზა დამიხლეჩია და არც სიძნელეებისთვის ამირიდებია თავი, ერთგულად მივყვებოდი ტექსტს. პრუსტის ფრაზა იმდენად მრავლისმომცველი და ტევადია, სხვაგვარად შეიძლება რამე გამოგრჩეს. მისი ფრაზის დანაწევრება, ჩემია აზრით, სტილის განადგურებას ნიშაუს. ეს კი იგივეა, რომ „მოკლა“ ტექსტი. მით უფრო, რომ თავად ამბობს: სტილი ტექნიკა კი კი არა, ხედვააო.

— პროსატო რომ ერთ-ერთო ადამიანი

ძნელად სათარგმნი მწერალია, ეჭვს
არავისში იწვევს. სწორედ ამან განა-
პირობა ქართულ ენაზე მისი თარგმანის
დაგვიანება. რა სირთულეები ახლდა
ნაწარმოებზე მუშაობას?

“
გამუდობით
პრუსტის
ერა
ჩამოსიძის
”

— ძალიან გამატებირდა საჭირო სიტყვების მოძებნა — პირადად ჩემთვის ეს ყველაზე რთული პროცესი იყო. ავტორი ზედმინევნით ზუსტად არჩევს სიტყვებს, რომელთა შესატყვისის პოვნა არ არის ადვილი. მაგალითად, დასაწყისში, სადაც საოცარი დრამატულითაა აღწერილი ბავშვის მიერ დედის მოლოდინის, ანდა მისი წასკლით გამოწვეული გრძნობები, კარგა ხას ფიქრობდი, „კაეშანი“ გამომეყენებინა, „სევდა“ თუ „ნაღველი“. სამივე თითქმის მსგავს ემოციას გამოხატავს, ოღონდ სხადასხვა სიღრმითა და სიმაგრით. თანაც, ფრანგულ ლიტერატურაში ეს ცნებები გამიჯნულია: რომანტიკოსები-სთვის უფრო სევდაა დამხასიათებელი, ბოლელერითვის სპლინი (ნაღველი), ეგზისტენციალისტებისთვის კი კაეშანი. ბოლოს „სევდაზე“ შევჩერდი, მაგრამ ახლაც ვლელავ. არ ვიცი, სწორად მოვიქეცი თუ არა. ცალკე თემაა ტექსტის ჟღერადობა. ყველაფერი უნდა გადმოიტანო — ალიტერაცია, ასონანსი... სხვათა შორის, პრუსტი არ გაურბის სიტყვების გამეორებას. ზოგჯერ განზრახაც აკეთებს ამას. თითქოს მიგვანიშნებს, რომ სტილი სხვა საშუალებებით იქმნება. რაც შეეხება პუნქტუაციას, მინდოდა, შემეზღუდა. სანამ წავიკითხავითხავდი, რომ პრუსტი იგივეს აპირებდა, ტექსტმა მიკარნახა, მაგრამ ვერ გავდედ. მახვილების მიგნება მეც მკითხველს მივანდუ. პრასტტის მკითხველი არ

არის მკითხველი ამ სიტყვის კლასიკური გაგებით. თავადაც ჩართულია შემოქმედებით პროცესში. თვალს ადევნებს თითოეული პერსონაჟის გამოჩენას, ცდილობს მისი ვინაობის, ხასიათის დეტალების დადგენას. ამასთან, მის სტილს ბუნდოვანება ახასიათებს, რაც მთელი ნაწარმოების თანამდევია. ბუნდოვანება თარგმანშიც უნდა იგრძნობოდეს, სხვაგვარად, ეს პრუსტი არ იქნება.

— შვიდი წელი მუშაობდით ამ თარგ-
მანზე. ეს დრო საკმარისი აღმოჩნდა?
— „საკმარისი“ ამ შემთხვევაში პირო-
ბითი ცნებაა — არავინ იცის, დროის რა
მონაკვეთს შეიძლება ეწოდოს საკმარისი.
ერთ-ერთ ინტერვიუში მაია ყიასაშვილი
ამბობს, 23 წელი შესწირა მამამ „ულისეს“
თარგმნას და 15 წელი მოვანდომე მისი
შეკვებას; დავით ხერედიანი კი თითქმის
20 წელინადს მუშაობდა „ფაუსტზე“. ერთი

რამ უდავოა — არ შეიძლება, დღროში
შეზღუდო მთარგმნელი, რომელიც
გამორჩეულ ავტორს თარგმნის. შეუძლე-
ბელია პრუსტის დასრულება ორ-საბა წე-
ლიწადში, რაც ძალიან კარგად ესმით
ფრანგებს. „დაკარგული დროის ძიებაში“
მათვისაც რთულად აღსაქმელი ნაწარ-
მოებია. ბევრს წაკითხულიც არა აქვს, ამ-
იტომაც აფასებენ ნებისმიერი ერის მცდე-
ლობას, თარგმნის ეს რომანი. სპეციალ-
ურ გამოცემაში აღნუსხავენ ყველას, ვისაც
პრუსტი უთარგმნია ან მის შესახებ დაუწ-
ერია რამე.

— სხვა ენგბზე თარგმნას რაც შეეხება, ზოგიერთ ენაზე პრუსტის რამდენიმე თარგმანი არსებობს, მაშინ, როცა ჩვენ საუკუნეზე მეტი დაგვჭირდა ამ ტექსტისან მისასვლელად. რა იყო ამის მიზეზი?

— ვარ ეგტყვით. შესაძლოა, ეპრ-

კევულინილად საბჭოურმა „ნესებმა“ შეგვაფერხა: იმ პერიოდში ქართველი მთარგმნელი ხელს ვერ მოჰკიდებდა ნანარმოებს, რომელიც რუსულად არ იყო ნათარგმნი, ამ ენაზე კი პრუსტის სრულმა თარგმანმა დაიგვიანა. „სოდომი და გომორი“ 1993 წელს გამოიცა. პირველი ტომის სამი თარგმანი არსებობს: ადრინდელი (30-იან წლების) — ფრანკოვსკის, შედარებით გვიანდელი (70-იანების) — ლუბიმოვის და მესამე თარგმანი, რომელიც ცოტა ხნის წინ გამოქვეყნდა, სამწუხაროდ, არ ვიცნობ. ჩემთვის ფრანკოვსკის თარგმანი უფრო ახლობელია: ის არ აადვილებს, არ ამარტივებს ტექსტს. რაც შეეხება ლუბიმოვს, რომელსაც ნათარგმნი აქვს რაღლე, სერვანტესი... ზედმეტად თავისუფლად ექცევა ნანარმოებს, ერთგვარად იმარტივებს საქმეს, თავს არიდებს იმ სირთულეებს, რაც პრუსტის სტილს ქმნის. შესაძლოა, მკითხველს ითვალისწინებს. გასაკვირი კია. ასე შეიძლება მოქცეულიყო, მაგრამ არ იქცევა 30-იანი წლების მთარგმნელი, იმ პერიოდისა, როცა მკითხველი მართლაც არ იყო მზად ამდენი სიახლის აღსაქმელად. მაინც მგონია, რომ პრუსტი არ აღმოჩნდა ლუბიმოვის ავტორი, სხვა ახსნას ვერ ვპოულობ. რაც შეეხება მონკრიფის ინგლისურ თარგმანს, საუკეთესოდ მიიჩნევენ, მეტადრე უზრუნველყოფა ამბობენ. მისი წყალო-

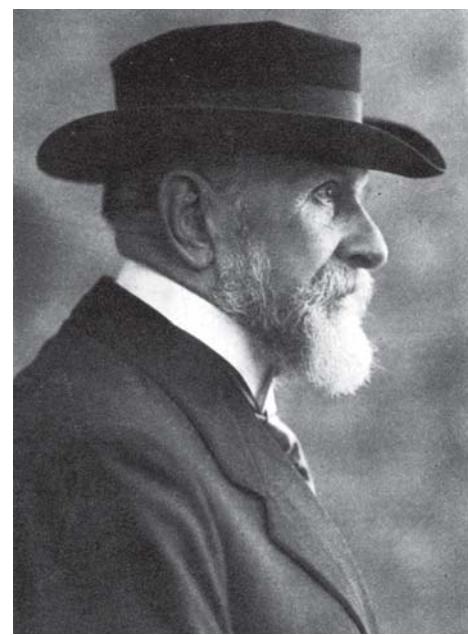
— რომანს ორი რედაქტორი ჰყავს —
გიორგი ლობჟანიძე და ნინო გოგალაძე.
როგორ შეაფასებთ მათ როლს ტექსტზე
მიშაობისას?

მხელმა, ეკა სუმამათავილმა ექადარა.
— ნახარმოების სახელწოვანობა ხშირ-
ად ხდება ხოლმე კამათის მიზეზი. რამ-
დენადაც ვიცი, გიორგი ლობჟანიძე
იძინას ატარება აკა აუქნებომ.

— რამდენიმე ვარაუნტო განიხილავენ, რომელთა შორისა „დაკარგული დროის ძიებაში“ და „დაკარგული დროის ძიებასას“. მე გონი, „ძიებაში“ უფრო კარგად გამოხატავს პროცესს — მთლიანად ჩაფლული ხარ მასში, მხოლოდ ძიებით ხარ დაკავებული. დედანში სწორედ ეს უნდა იგულისხმებოდეს. „ძიებისას“ უფრო ნეიტრალურია, ამ დროს შეიძლება სხვა

თამარ კოტირიკაძე

ალპების პროგრამა

* * *

აღნერებდა, ბურკპარტი ნიცშესადმი წერილ-ში უკვე ასე ახასიათებდა თვრამეტი წლის მონაფეს: „ვგონებ, სწორედ ასეთი იქნებო-და გოეთეს მუჰამედი, ავტორს შესაბამისადრამის დაწერა რომ დასცლოდა.“ გოეთეს ჩანახატებისა და გეგმების საფუძველზე ცნობილია, რომ ამ დაუწერელ დრამაში მას გვინალური წინასარმეტყველის ასახ-ვა სურდა. ვინც შპიტელერს იცნობდა, მართლაც შენიშვნავდა მის იერსა და ხასი-ათში რაღაც წინასწარმეტყველურსა და დიდებულს. ახალგაზრდობიდანვე აღი-არებული დრამატურგი ვიდმანი, რომლის პიესებიც წარმატებით იდგმებოდა სკენაზე, აღფრთოვანებითა და ლამის თაყვანისცემითაც კი შეპყურებდა მე-გობარს და „ბუმბერაზ ლილიმპოლს“ უწოდებდა... მაგრამ წლები გადიოდა, „წინასწარმეტყველი“ და „ლილიმპოლი“ კი არაფერს ქმნიდა იმ შთაბეჭდილების შე-საბამისს, რაც მასზე მეგობრებს ჩამოყე-ალიბდათ და მათი იმედებიც თითქოსდა სრულებით ფუჭი და უსაფუძლო ჩანდა... ბურკპარტის წყალბობით შპიტელერმა შოპენჟაურის პესიმიზმი და ანტირე-ლიგიური განწყობა გაითავისა და სწორედ ამ განწყობით 1865 წელს უკვე საკუთარი წებით შეუდგა ციურიკში თეოლოგიის შეს-ნავლას. მოგვიანებით სწავლა ჰაიდელ-ბერგში განაგრძო, თუმცა თეოლოგიას, თუ შეიძლება ასე ითქვას, წმინდა ნეგატი-ური კუთხით შეისწავლიდა: შპიტელერის უმთავრეს მიზეზს ქრისტიანობისა და ზოგადად რელიგიის საწინააღმდევო არ-გუმენტების მოპოვება წარმოადგენდა გასაკვირი არ არის, რომ ამგვარად მოაზროვნე სტუდენტს კურსის წარმატე-ბით დახურვა ფრიად გაუჭირდა. მან კვ-ლავ შეწყვიტა სწავლა და მხოლოდ 1871 წელს, უკვე ბაზელში მოახერხა თეოლო-გის დიპლომის აღება. ნაცვლად იმისა, რომ სასულიერო სფეროში დაეწყო მოლ-ვანება, შპიტელერი სწავლის დასრულებ-ისთანავე ჰეტერბურგში გაემგზავრა, სა-დაც რვა წლის განმავლობაში ერთ-ერთ რუსულ არისტოკრატულ ოჯახში იმსახუ-რა ბავშვების აღმზრდელად.

სამშობლოდან ნასვლა, ერთი მხრივ შვეიცარიული საზოგადოების მძიმე, პრო-ვინციულმა ატმოსფერომ და ეკლესიურ-მა დოგმატიზმა განაპირობა, რაც პშიტელერს მუდამ ალიზიანებდა. მეორე მხრივ, სურდა უცხო გარემოში მშვიდად ჩაღრმავებოდა საკუთარ თავს და დიდი ხნის საქმე გაეგრძელებინა. ქალალდზე ერთი სტრიქონიც კი არ ჰქონია დაწერილი, მაგრამ წლების მანძილზე გონებაში დაა-ტარებდა მასშტაბურ ეპოსის ჩანაფიქრს, რომელშიც ურიცხვე მითოსურ სახეს შორის თანდათან წამონია წინა პლანზე პრომეტეს იგავმა: უზენაას ძალებთან მორკინალი ბუმბერაზი გმირის სახე, სამ-ყაროში თავისუფლებისა და ამბოხის ძლიავრი ქარისხალი რომ შემოუშვა, პშიტელერისთვის პიროვნულად და შემო-ქმედებითად ახლობელი აღმოჩნდა. იმ ვრცელ ეპოსს, რომელზედაც რუსეთში და 1879 წლიდან სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ მუშაობდა, „პრომეტე და ეპიშე-თეუსი“ დაერქვა. სადებიუტო ქმნილები-სათვის ეს ნამდვილად ყველა გაგებითად დიდი ნაწარმოებია, თუმცა მისი დას-რულების მომენტში ველარც ავტორს ვუ-წოდებდით წორჩ და უმნიფარ დებიუ-ტანტს.

რიტმული პროზით შესრულებული ეპიური პოემა მრავალი ვარიანტისა და ჩანახატის სახით იყო დაწერილი, მაგრამ ორქოფობის, საკუთარ თავში დაურჩმუნებლობის თუ სრულყოფილებისაკენ გაუმაძღარი სწრაფვის გამოავტორმა მისის დასრულება მანამ ვერ მოახერხა, ვიდრე ვიდმანისაგან არ მიიღო შეძლოთებული წერილი, რომლითაც მეგობარმა შეატყო-ბინა, საშიში ავადმყოფობა შემეყარა და ვწუხვარ, რომ შენი ქმნილების დასრულებ-ბას ვეღარ მოვესწრებიო. ამ ცნობით სუ-ლით ხორცამდე შეძრულმა პშიტელერმა ძალ-ლონებ მოიკიდა, დღე და ღამე გაას-წორა და ეპოსს მოკლე ხანში დასრულებული სახე მისცა. 1881 წელს მან „პრომ-ეტე და ეპიმეტევსი“ საკუთარი ხარჯებით წიგნად გამოსცა.

კარლ შპიტელერი

სამყაროს ფოსტა

ერთ მთაზე ფოსტის შენობა დგას და სხვას არ ჰვავს, უკვე ბევრი წელია, ის არ უნახავს არცერთ მოგზაურს და არც წერილს არ მოუღვევია. დაუფრქნია პირი დარბაზებს, ხმას ვერ გაიგებ, რაც უნდა თხოვო. ადამიანის ხელების ნაცვლად აქ რკინის ასალა მოქმედებს მხოლოდ. ქანქარას რიტმი თავისით ბრუნავს ყველა ბორბალი, შველა არც უნდა. ყველა კუთხეში ისმის წინივი, ისმის კაუნი, ჩუმი ტკაცუნი. ისმის ზუზუნი ტელეგრაფისა და დეპუშები მიქრიან სტევნით. ფანჯრის ნინ ორმაგ რელსებზე დადის მატარებელი და დგება მტვერი. ზოგი ფორანი აქეთკენ მოდის, ზოგი ფორანი მიდის იქითკენ და ათასობით სული ზის მუნჯად, მიცვალებულის მსგავსი სიფითრით.

მხოლოდლა ერთხელ, კედლის საათი როცა დარეკავს შუალამისას, ზარების ხმაზე წინ გამოხტება და ყივილის ხმა ისმის მამლისა. თორმეტი წმინდა მოციქულია, მარშით ნელა რომ მოაბიჯებენ. ჰეროლდი მალლა სწევს შიკრიკის კვერთხს და ერთი რაღაც კარი იღება. კვერთხს აბაკუნებს, ტერფს ურტყამს მინას, სტენტრორის ბაგით შესძახებს ამ დროს: „ნამოდექით და წინ მიეგებეთ, ყველამ სალამი უძღვენით ბატონს.“ სახლს გადაუვლის უცემ ჩორქოლი, მიჩრდება და ხმაურობს ისევ, აქრიალდება მექანიზმები, ყველა მანქანა ჩერდება მყისვე: ორმაგ რელსებზე უცემ ჩერდება მატარებელი რკინისფეხება. ყველა შეშდება, თითქოს ვიდაცა მათ ჯადოსნური ჯოხით ეხება. თერთმეტჯერ რეგავს საათი, წვება დუმილი მკაცრი და შესაზარი — ხოლო როდესაც თორმეტს დარეკავს ამ ჯადოსნური საათის ზარი, წკრიალა ზარი ხითხითებს ახლოს სატანის მსგავსი ქილიკის ხმაზე, ტელეფონიდან ისმის იუდას მჭახე ხმა, ყველას ძროლვით რომ ავსებს: „ტყუილად უცდით და შეჰვალდებთ, ბატონს სენი აქვს, ავად ბრძანდება“. ჰეროლდი უშვებს შერიკის კვერთხს და ჭრიალი ისმის, უჩინარდება მამალი ისევ, ზარის ხმაც წყდება, კარიბჭეს სქელი კედელი ყლაბავს, სულებით სავსე მატარებელი ისევ დაიძგრის. და როგორც მანამ, ბორბლების რიტმი და ტელეგრაფის გაბმულ ზუზუნში, ბოლოს და ბოლოს ეს საოცარი სამყაროს ფოსტა განაგრძობს თავის უჩინარ სრბოლას.

სიღი და ფერია

როცა მოხუცი სიდი კართაგენს გამარჯვებული, ცხენით მოვიდა, მიუახლოვდა მას თეოდატი, ეპისკოპოსი ვალადოლიდის. „მშვენიერია, ვის შუბლსაც ამკობს პატივი, ვისაც ამშვენებს დაფნა, უფრო მეტად კი — ვანც თვიზიერი, მორჩილად თავს ხრის იესოს ჯვართან. იოპანიტების ჰოსპიტალში წევს სასიკვდილო სნეული კაცი, ვიდრე არ გნახავს, სინდისის ქენჯნა სულის ამოსვლას, სიკვდილს არ აცლის. იმის ცოდვილ სულს მონანების და ალსარების სურვილი ტანჯავს. შენთან რაღაც სურს რომ ალიაროს, ეს არის მისი თხოვნა და აჯა.“

სარდალმა თავის ყველა რაინდი, კეთილშობილნი, დასტოვა მყისვე და გაემართა წმ. იოანეს მონასტრის მხარეს, ჰოსპიტალისკენ. მოკვდავი ტანჯვით წამოირია და ძლიერ წარმოთქვა, რომ დაინახა: „ბატონო, წუთუ ცერა ცნობით თქვენი უფროსი ძმის, დონ ალონსოს სახეს? მე უღირსი ვარ, რომ ეს სახელი ვატარო, გმირს რომ უკავშირდება, თქვენ როცა გხედავთ, ცახცახი მიპყრობს და ახლოს მოსვლა გამიჭირდება. სამოცმა წელმა გახვლო მას შემდეგ — უგრძესი დროა მონანების — რაც სამარცვებინ დანაშაულმა ცოდვას გამხადა თანაზიარი. ანგელოზივით ლამაზს, უმანესო, როცა აკვანში გეძინათ მშვიდად, შემოფარფატდა თეთრი ფერია, ვერცხლის ფრთხებს ისე ლამაზად შლიდა. თქვენი საწოლის გვერდით დუშინი პატარა ტოტი დადო ლამაზად

და იმ ჯადოსნურ თორმეტ ტოტს მერე ერთი ფოთოლიც ზედ დაამატა. ასე ეგონა, რომ გულმოწყალე, თქვენ სიცოცხლის გზას დაგილოცავდათ. ვაგლახ! ვიმუხეთლე და ნაძირალა ჩემმა ხელებმა ძლვენი მოგტაცათ. მაგრამ არ მერგო ბედნიერება, ვერც პატივი და დიდება ვპოვე, ჯილდოდ მივიღე სულის წამება, და სინაული დღემდე არ მტოვებს. ნურვინ ირწმუნებს, რომ მოპარული ციური ძღვენი შეერგოს მპარავს. თქვით, ჩემო ძმაო წარჩინებულო, შემინდობთ ამა საქმეს თუ არა.“

ფანჯრიდან უხმოდ გადაჰყურებდა ბაღსა და მდელოს ამ ბაღის მიღმა. იმისი გული შეიცყრო ღელვამ და მოგონებებს კვალდაკვალ მიჰყვა. დუმილის შემდეგ მან როგორც იქნა გახსნა ბაგენი: „ძმაო,“ წარმოთქვა, „მე ცხოვრებში ბევრი ვენამე, ხშირად მიჭირდა სულის ამოთქმა, მაგრამ გავუძელ, როგორც ვაჟაცმა, მოთმენაც ქრისტიანისა. ის ჯადოსნურ თორმეტი ტოტი არასოდეს არ მოვისაკლისე, მაგრამ ფოთოლი, რომელიც ბოლოს ჯადოსნურ ტოტებს ზედ დატია და სხვა კურთხეულ სურვილთან ერთად მიბონა მაშინ ჩემმა ნათლიამ, ის მზის შაქარი იორესი, რომელიც მხოლოდ მე მეკუთვნოდა, რომ წარიტაცე ისიც, ეს მართლაც სასტიკი იყო, ძმაო, უთუოდ. მაგრამ ან უკვე ესეც მოშუბდა, როგორც ჭრილიბა, ავადმყოფობა. ნაკადულიც კი კარგავს თითო წვეთს და ცალ ფეხს კარგავს ყველა იბობა. ამიტომ ახლა შენ, დონ ალონსო, გულდამშვიდებით აფრინდი ზეცად. ფერიას ძღვენის გარეშეც ბევრი გმირობა ვქმენი ამქვეყნად მეცა.“

ნინას მარტივი ამორჩევა

თავისი ხალხისთვის წინასარმეტყველი რომ ეპოვა, ჯერარშობილ სულთა ციხესთან მივიდა იეჰოვა. შეაღო სულების კოშკის კარები და დალლილები სარბად და ფარფატით გამოვიდნენ გარეთ აჩრდილები.

„მომყვით“, წარმოთქვა და მტკიცე ნაბიჯით ვაჟაცურად გაუძღვა ყველას და ალპების ხეობას მიაშურა. „იყავით ფრთხილად და კენეროს არ ასცდეთ, მე გირჩიეთ, იქ, ქემოთ, ჯოვონების ხახა დაუღია. აირჩიეთ!“

ბარბაცით გაუყვა სიკვდილის ბილიკებს უმეტესი. მცირედნი პირდაპირ ზეცაში ავიდნენ უმოკლესად. სხვა ეხეტებოდა ბრმასავით აქა-იქ, დაიღალა და ბოლოს სწორ ბილიკს მიაგნო ბედად, გზა გაიკალა.

ერთმა კი, სატანის ხრიკებით, ფანდებით ცდუნებულმა ცოდვის უფლებულის პირს ზღვარზე გაიარა უნებურად. დაყნოსა ჭაობი, მის დამპალ პაერსაც ეზიარა, ხრწნის მოელი სიმყრალე ხარბად შეისუნთქა ვნებიანად, ეშმაკის არცერთი ბინძური წყაროც კი არ დატოვა და ხელით შეეხო ყველა მის ჭუჭყიან დანატოვარს. ბოლოს კი გონებაში წარმართა, თვალები აუხილა, ერთბაშად მობრუნდა და ზემოთ, კუთხები აუხვია.

„ის არის“, ანგელოზ რაფაელს რქა ღმერთმა, „მინდა გითხრა, ძლიერი სულები დადიან მცდარი გზით სხვებზე დიდხან.“

კარლ შპიტელერი

ავორია

როცა ცის ნამი მიწას ეცემა,
აფრორა უხმოდ მინდვრებს ეწვევა,
ცისკრის ვარსკვლავი სადაც ანათებს,
ადს მზას ბელ და პირქუშ სამანთან.
მოძრობს მკერდზე მანეულ სამ ვარდს,
ციდან იწყებენ ფურცლები ნავარდს.
თავის თეთრ ხელებს, შუქი რომ ფარავს,
აიქნევს ზეცის ოთხივე მხარეს:

„ქარებო, მოდით, გაშალეთ თმები!
ყველას სჭირდება გამოფხილება,
შეაქ ყველა დერო და ფესვი,
და რაც კარგია, გასინჯვე, შესვე.“

შრიალი თითქოს სისწრაფეს მატებს
და იტაცებენ გრიგალში ვარდებს.
მიაქვთ საჩინოდ და არა მალვით,
დილის ცინცალი რიურაჟის გავლით,
არყვენ ტოტებს, ლეროებს, ფესვებს,
თუ გაუძლებენ ქარიშხლებს ესე.
რაც ძირმომბალა, აყირავებენ,
სინორჩის წვენით ლერებს ავსებენ.

ხოლო აერორა ხელს მაღლა ასწევს,
ქვეყნიერებას დალოცავს ასე:
„რაც ჩავლილია, მიტევებულა,
ვისაც აქა სწამს, მადლით ცხებულა.
რაც დალა, უნდა ჩამოიშალოს,
გამძლემ, მამაცმა უნდა იხაროს.“

სამ მრთველი ეპი

1. კოშეში ზის სამი მოხუცი, ქალიშვილია სამთავე,
უკუნ დამეშიც, ავდარშიც, ღილინებუნ და ართავენ.
პირველი არც კი ყოვნდება, ეტყობა, რომ ესწრაფება
და ატრიალებს თითისტარს, და ფრიალებენ ძაფები.

„ომი უნდა მეფეს, ჩქარობს,
დატრიალდა, თითისტარო.
იქით-აქეთ სწრაფად, მალე,
იხტუნე და იბზრიალე,
სახურავზე წვიმს და წვეთი
მერე ნაკადულებს ერთვის.
ყველა უნდა იჩქაროდეს,
არ შეყოვნდეს არასოდეს.“

2. მეორე, ვიდრე გაჭიმავს ძაფს თითისტარის გარშემო,
თავის ცერა თითს ილოკავს დაგრძელებული ლაშებით.

„ჭიშკარი არის რკინისა, ქვისაა ციხე-დარბაზი,
ცასა და დედამინაზე რა არის მყარი ამაზე?
ყველას მამ და გამჩენი, მალლა ცაშია ვოტანი,
ხოტბას ასხამს და ადიდებს მრავალი, განა ცოტანი.
ხან ზევით და ხანაც დაბლა,
ჩაცვივდებით ყველა ახლა!
ხელმწიფობს თუ ყორბდეს ვინმეს,
ქვესნელს უნდა ჩამოვიდეს.“

3. ხოლო მესამე თითებში მატყლის ფთილას სრესს
ბურტყუნით,
„აბურდულია ყოველი, აწენილ-გადაპუტული.
გაჭედილი არის ძაფი,
აბურდულა ეს კანაფიც,
გორგალი მთლად არეულა,
სამუშაო დაკარგულა.
რასაც ვხედავ, ფუჭი, ამო:
ჰო, ვაგლახ, ო, ვარამო!“

თარგმანი ვასილ გულეურმა

სერგეი ესენინი

* * *

ერთ სოფელში იყო ერთი კოხტა ტანიუშა,
ეცვა თეთრი ზედატანი, აყვავებულს ნუშად.
ერთ სალამოს ორლობეში გამოსულა უხმოდ,
მთვარე ცაში დაექებდა ლრუბელს ნინაუკო.

ერთი ბიჭი, თმახუჭუჭა, გამოვიდა მარდად:
„მაპატიე, ჩემო კარგო, სხვა რომ შემიყვარდა“.
გადაფიორდა, ვით სუდარა, ჩამოემხო ზეცა
და გველივით დალალები უკან მოეკეცა.

არც იხტიბარს გაიტებს და მშვიდად ნაბავს თვალებს:
„ბიჭო, ბიჭი ლურჯთვალაო, სხვას მივყვები მალე“.
ცისკრის ზარი არ გეგონოთ საქორნილო ხმები,
მაგრამ, ღმერთო, რად მალავენ სახეს ცხენოსნები.

არც გუგულთა კვნესა არი, ასე მოთქვამს ყველა,
რომ ტანიას საფეოქელი დანით დაუსერავთ.
სისხლი შებლზე შეხმობისა. დღე დამდება ქუშად...
ერთ სოფელში იყო ერთი კოხტა ტანიუშა.

* * *

შენი შეხედვა ნაღველს მომისევს,
მე ამ ტეივილის რა ვუთხრა მომგონს!
შემოგვრჩენია შემოდგომისკენ
ჩამოლვენთილი ტირიფის ოქრო.

სხვამ ნარიტაცა, რაც რომ მიღირდა,
შენი სხეულის თრთოლვა მარადი.
მინავლებული სულის სიღრმიდან,
თითქოს, წვიმა ცრის გულის კარამდი.

რას ვიზამთ! მე ეს როდი მაშინებს,
სხვა სიხარულით უნდა ავენთო.
არც არაფერი, მხოლოდ საშინელ,
ყვითელ ხრნნას ვუმზერთ უერთმანეთოდ.

მე წყნარ ცხოვრებას არაფრით უნდე,
იქნებ, ღიმილიც აღარ მეცნობა,
რა ცოტა გზაა განვლილი დღემდე
და რა ბევრია, თურმე, შეცდომა.

სასაცილოა ცხოვრება ლალი,
გავიდენ, კვლავაც გადიან წლები,
ვით სასაფლაო, სავსეა ბალიც,
მიტოვებული არყის ხის ძვლებით.

ჩვენც გადავილით! ხუნდება ფარჩა,
ბალის სტუმრები ვხდებით სამიწე...
თუკი ზამთარში ყვავილი არ ჩანს,
ყვავილზე მოთქმას ნუდარ დავინყებთ.

მარინა ცვეტაევა

* * *

შენ კალამი ხარ, მე კი ქაღალდი,
თეთრი ფურცელი, უჩინო რუეა,
მაღლს რომ გიხახავ ან და მარადის,
ერთი ათასად გიბრუნებ უკან.

მე ვარ სოფელი, მიწა აყალო,
შენ ჩემთვის ცვარი, ნათლის ლალადი.
შენ უფალი ხარ, თავად სამყარო,
მე კი მიწა და თეთრი ქაღალდი!

* * *

ვიცი, მოვკვდები დაფიონზე! თუმცა, დაკვეთით
ვერ გადაწყდება იმ ორდან რომელთან ერთად.
ნეტავ, ლამპირი ორჯერ ჩაქრეს სასონარკვეთით
დოლა საღამოს. გულმაც ორჯერ შეწყვიტოს ფეთქვა.

ზეცის ასულმა კალა სველი ვარდებით ვნამე,
არ შემილახავს ერთი ყლორტიც, სათუთ სულმთლად.
ვიცი, მოვკვდები დაფიონზე! ქორივით ღამეს
ღმერთი არასდროს არ მიუშვებს ჩემს გედის სულთან.

ნაზი ხელებით უკოცნელ ჯვარს გადავწევ განზე,
ცად აფაჭრები, მერამდენედ, ვაების მჩენი.
აისის ნაფლეთს საპასუხო ღიმილი გასდევს,
სიკვდილისწინა სლოკინშიაც პოეტად ვრჩები.

ანა ახმატოვა

* * *

ამბიბს, რომ მისთვის ვხდები უბადლო,
რომ სხვა ქალი ვარ, გარეშე ბინის,
ვარ ზამთრის შუქი, მერთალი უდავოდ
და თვით სიმღერა მშობელი მიწის.

როცა მოვკვდები, არც დაღონდება,
არ იტყვის: „დარდი მანევს გულზეო...“
მიხვდება, რომ არ ძალუს ცხოვრება
სულს უსიმღეროდ, სხეულს — უმზეოდ.

თარგმანი გიორგი ხულონდავაზ

